YIL: 5 SAYI: 68 EYLÜL 2026 AYLIK KÜLTÜR, SANAT VE AKTÜEL DERGİ

ÇAYDAÇIRA

AYLIK KÜLTÜR, SANAT VE AKTÜEL DERGİ
ÇAYDAÇIRA

AYLIK KÜLTÜR-SANAT VE AKTÜEL DERGİ
YIL: 5 SAYI: 68
EYLÜL 2026
İLK ÇIKIŞ TARİHİ: OCAK 2021

İMTİYAZ SAHİBİ ve
GENEL YAYIN YÖNETMENİ

YÜCEL ÇAKMAK
cakmakyucel@gmail.com

İSSN: 2980-1435

KATKIDA BULUNANLAR:
EKREM KATI (ELAZIĞ)
MURAT SEVİNÇ (İSTANBUL)
GÜRKAN ÖZENSOY (İSTANBUL)
BİLAL CİVELEK (İSTANBUL)
BEDRİ YÜCEL (ELAZIĞ)
OYA ORHAN (ELAZIĞ)
İLHAN KILIÇ (ALMANYA)
AYLA KOÇ (SİVAS)
AHMET TAHİR ERDEM (ANKARA)
İRFAN KARABULUT (İSTANBUL)
MUSTAFA DURĞUN (ELAZIĞ)
SELİM ŞENGÜL (ELAZIĞ)
AHMET KUTLUAY (ALMANYA)

YÜCEL ÇAKMAK

MERHABA

İran ile **Harput** arasındaki kültürel bağlar oldukça şaşırtıcı... İran sınırları içinde bulunan **İsfahan, Tebriz ve Horasan** merkezleri Harput kültüründe derin izler bırakmış. **İsfahan Türküsü, Tebriz Gülü ve Horasan Erenleri**, Harput'un kültüründe ve coğrafyasında yer edinmiştir. Bu özel dosyamızı okuyabilirsiniz.

Evliyalar Şehri Harput ve çevresinde yapılan tarihi kazılarda, çok sayıda tapınak alanın bulunması, dikkatleri Harput ve çevresine çevirdi.

Günümüzden 6 bin yıl önce Harput ve Elazığ ovalarında yaşayan insanlar, tarımsal bereketi garantilemek ve doğanın gazabından korunmak amacıyla inşa ettikleri **tapınaklarda ateş yakıyor, hayvan ve insan kurban ediyor, kan kanallarından adaklar akıtarak** çok tanrılı bir inanç sistemini fırtınalı ritüellerle yaşıyorlarmış.

Harput'un önemi bir kez daha gün yüzüne çıkıyor.

Dini ayinleri ve tapınakları ile gündeme gelen yöremizde bir de **Göl Efsaneleri** dikkat çekiyor. Elazığ'da tespit ettiğimiz **Hazar Gölü, Ozan Gölü, Kanlı Göl ve Dipsiz Göl** efsaneleri dikkat çekmektedir.

Elazığ'ın sevilen isimlerini tanıtmaya devam ediyoruz. Hem **"Deli Recep"**, hem de **"Gakko Recep"** denirdi. Recep aslında kimseye zararı olmayan, bütün Elazığ'ın sevdiği biriydi. Bir elinin avucunun içinde bulunan sal taşa diğer eliyle vurur, **"E nee nee nee"** şeklinde melodik bir şeyler mırıldanırdı.

Elazığ 3 olimpik sporcusuyla gurur duyuyor.

Merhum **Ahmet Aytar**'la başlayan Olimpiyat serüvenimiz, Boksör **Yakup Kılıç**'ın üçüncülüğü ve 2024 yılında Boksör **Gizem Özer**'in ilk turda elenmesiyle son buldu. Hedefte, **2028 Los Angeles Yaz Olimpiyat Oyunları** var.

Elazığ'da yaşanan kültürel ve sanatsal olayları yine **Çaydaçıra Dergisi**'nde dolu dolu takip edeceksiniz.

Sağlıcakla kalınız.

Harput'a Selam

Harput cihan içinde bir özge candır
Şehr-i aşktır, ilmiyle bir de irfandır
Gel gidelim Harput'a harabat ehli
Görünüşe aldanan gafil insandır

Hüseynik'ten seda gelir erenlere
Harput değerli cevherdir görenlere
Gel gidelim Harput'a harabat ehli
Canla başla aşk yoluna düşenlere

Kar mı yağmış bak, şu Harput'un başına
Elin uzat ağlayanın göz yaşına
Gel gidelim Harput'a harabat ehli
Azık katalım olmayanın aşına

Pencerelerden gelen taşa aldırma
Gönlü pâk tut, şu âleme hiç daldırma
Gel gidelim Harput'a harabat ehli
Sonlu olanı sonsuz gider sandırma

Bir of çekme karşıki dağları yıkma
Gelir geçer dünya sen hiç canın sıkma
Gel gidelim Harput'a harabat ehli
Canında Canan varken dışarı bakma

Mendilindeki hareyi gizle sakla
Yüreğindeki yareyi arz et Hakk'a
Gel gidelim Harput'a harabat ehli
Arif ol sen daima özünü yokla

AHMET KUTLUAY

Harput'ta İran'ın kültürel izleri...

Felek-ül Eflak Kalesi (Hürremabad) Kalesi
Lorestan eyaletinde yer alan bu kale, tıpkı Harput Kalesi gibi şehrin hemen yanındaki yüksek bir tepenin üzerine kurulmuştur. Büyük ve heybetli surları, yüksek kuleleri ve ovaya hakim stratejik konumu ile Harput Kalesi'nin mimari yapısını ve hisar görüntüsünü en çok andıran yerlerden biridir.

YÜCEL ÇAKMAK

Harput ile İran kültürü arasında tarihsel, dilsel, edebi ve müzikal açılardan önemli benzerlikler ve derin etkileşimler bulunmaktadır. Harput, asırlar boyunca Doğu Anadolu'dan İran ve Mezopotamya'ya uzanan ticaret, kervan ve askeri yolların kavşağında yer aldığı için İran coğrafyasındaki medeniyetlerle sürekli bağ kurmuştur.

İran sınırları içinde bulunan İsfahan, Tebriz ve Horasan merkezleri Harput kültüründe derin izler bırakmıştır. İsfahan Türküsü, Tebriz Gülü ve Horasan Erenleri, Harput'un kültüründe ve coğrafyasında yer edinmiştir.

Harput Kalesi ve çevresi, İslamiyet öncesinde MÖ 6. yüzyıldan itibaren Pers İmparatorluğu ve daha sonra Sasaniler ile Bizans arasındaki büyük mücadelelerin merkezinde yer almış ve doğrudan bu imparatorlukların hakimiyetine girmiştir.

Türk-İslam Devletleri: Bölgede daha sonra hüküm süren Akkoyunlular ve Safeviler gibi devletler hem Doğu Anadolu hem de İran coğrafyasını kapsayan ortak bir askeri ve idari kültür geliştirmiştir.

Harput Musikisi, klasik saray estetiği ve makamsal zenginliğiyle İran klasik müziğindeki (Radyf sistemi) ve Azerbaycan'daki Muğam geleneğiyle büyük benzerlikler taşır.
Harput kültürünün en önemli unsurlarından biri olan uzun hava formundaki gazel okuma geleneği, İran ve Azerbaycan coğrafyasındaki şerif ve hanende kültürünün bölgesel bir yansımasıdır.
Harput'taki Kürsübaşı Meclisleri gibi kültürel ortamlarda, Klasik İran edebiyatından yoğun şekilde etkilenmiş Fuzûlî ve Nesîmî gibi şairlerin eserleri yüzyıllarca okunmuş ve bestelenmiştir.
Harput ağzında (yerel lehçe) ve bölgenin eski mimari/yer adlarında Farsça kökenli kelimelerin ve edebi tamlamaların yoğun izleri görülür.
Harput'taki kış gecelerinde kürsü etrafında toplanıp şiirlerin okunduğu, müziklerin yapıldığı Kürsübaşı geleneği, İran kültüründeki kış meclisleri ve "Şeb-i Yelda" (en uzun gece) sohbet meclisleriyle sosyolojik olarak birebir örtüşür.
Harput, binlerce yıllık köklü Türk ve Anadolu kimliğini korurken, komşusu olan İran-Fars kültür dairesiyle de müzikten edebiyata kadar çok katmanlı bir sentez oluşturmayı başarmıştır.

İSFAHAN VE TÜRKÜSÜ

İsfahan, İran'ın İsfahan eyaletinin İsfahan ilçesinin merkez bölgesinde yer alan bir şehirdir. Eyaletin, ilçenin ve bölgenin başkentidir. Tahran ve Meşhed'den sonra İran'ın üçüncü en kalabalık şehri ve ikinci en büyük metropol alanı yapmaktadır.
İsfahan, etnik köken olarak bir Türk şehri değildir. Şehrin yerli halkının çoğunluğunu Farslar oluşturur.
Ancak şehir, 11. yüzyılda Büyük Selçuklular Dönemi'nde (özellikle Melikşah zamanında) başkentlik yapmış ve Safeviler döneminde de Türk hanedanlarının idaresinde kalmıştır. Bu yüzden İsfahan, yoğun Türk tarihi ve kültürel izlerini taşır. İsfahan ve çevresindeki kırsal bölgelerde bugün hala Kaşkaylar gibi Türk boyları yaşamaktadır.
Elazığ (Harput) yöresine ait ‘İsfahan'da Han İşlerim’ (veya bilinen diğer adıyla Al Eyvanda Han Kalmadı) türküsü, Harput ile İran'ın tarihi kenti İsfahan arasındaki kültürel ve coğrafi bağları, ticaret yollarını, hüzünlü bir sevdayı ve dönemin ruhunu anlatır. Kaynak kişiliğini Enver Demirbağ veya Paşa Demirbağ'ın yaptığı bu eser, Harput müzik kültürünün en zarif örneklerinden biridir.
Türkünün isminde geçen İsfahan, Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nun başkenti ve kadim bir Türk-İslam ilim/sanat merkezi olması sebebiyle Harput türküsünde sıklıkla bir melankoli ve ihtişam öğesi olarak işlenmiştir.
"İsfahan'da han işlerim / Hançerimi gümüşlerim" dizeleri, eski dönemlerdeki zanaatkarlığı, ticaret erbabını veya Harput'tan uzak diyarlara uzanan gurbet hikayelerini simgeler.
Genellikle Harput maya veya İsfahan makamı/ezgisi izlerini taşıyan türkü, yöre halk oyunlarında ve hoyrat gelenekleriyle bütünleşerek icra edilir.

TEBRİZ VE TEBRİZ (TEVRUZU) GÜLÜ

Tebriz, İran'da Güney Azerbaycan bölgesinde yer alan, Doğu Azerbaycan Eyaleti'nin yönetim merkezi olan şehir. Tebriz İran'ın kuzey batısındaki en büyük şehri, aynı zamanda Azerbaycan Türklerinin yoğunluklu olarak yaşadığı bir şehirdir.

Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan'ın annesi Sara Hatun XV. yüzyıl Akkoyunlu dış ve iç siyasetinde önemli görevler üstlenirken, tedbirli siyaseti ile dönemin en önemli şahsiyetlerinden biri olmuştur.

Sara Hatun, özellikle Akkoyunlu Ali Bey'in ölümünden sonra devletin ve saltanatın sürekliliğinin sağlanması ve korunması açısından önemli bir rol üstlenmiştir. Ayrıca iç ve dış siyasette Memlûklu, Karakoyunlu ve Osmanlı hükümdarları ile çeşitli nedenler ile anlaşma yapılması için diplomatik görevlerde bulunmuş, önemli görüşmeler yapmış ve birçok anlaşma onun diplomasideki üstün başarısından dolayı imzalanmıştır. Sara Hatun diplomat ve devlet adamı olmakla birlikte iyi bir komutan idi.

Elazığ'ın Harput Mahallesi'ndeki Sara Hatun Cami XV. yüzyılda Akkoyunlu Sultanı Uzun Hasan'ın annesi Sara Hatun tarafından ahşap bir mescit olarak yaptırılmıştır. Mescitin bahçesine ise Tebriz'den getirilen güller dikilmiştir.

Tebriz Gülü'ne Harputlular "Tevruzu" adını vermiştir. Adına ilk defa, İshak Sunguroğlu'nun "Harput Yollarında" isimli dört ciltlik eserinde rastlamaktayız. İlk cildinin giriş bölümünde; Harput'un nasıl vîrâneye döndüğünden bahsederken, bu güle rastladığı zaman hüngür hüngür ağladığını yazar…

Tebrizli Yazar Şair Hamid Ahmedzade ise; Harput'ta Sara Hatun adına yapılan caminin bahçesine, Tebriz'deki Hasan Padişah Camii'nde olduğu gibi güller dikildiği; dükkânlar, pazarlar ve meydanlar kurulduğu ve caminin bahçesinde ise Sara Hatun'un mezarı olduğu ifade etmiştir. Yazar Ahmedzade; Sara Hatun'un vasiyeti üzerine kendi yaptırdığı caminin haziresine defnedilmesini, mezarının etrafına dikilen Tebriz güllerinin suyundan şerbet, helva, şekerli badem, noğul ve sarı şile hazırlanmasını; mevlitlerde ve mersiyelerde ikram edilmesini istemiştir.

Yazar Ahmedzade, "Ben de bir Tebrizli olarak kendi teşekkürlerimi Harputlu kardeşlerime sunuyorum. Siz Tebriz'e, Azerbaycan'a Akkoyunlu Uzun Hasan'ı ve muhterem annesi Sara Hatun'u verdiniz. Biz de size Tebriz'in kızıl güllerini armağan ettik.

Sizin "Uzun Hasan" dediğiniz şahsı biz "Hasan Padişah" diye adlandırdık. Sara Hatun'u ise Türk dünyasının bir numaralı elçisi olarak kabul ettik ve şöhretini âlemlere yaydık. Biz, kan kardeşimiz olan sizlere Tebriz'in kızıl güllerini armağan ettik. Siz de bizim topraklarımızdan götürdüğünüz bu kızıl güllere büyük değer vererek, emanete sadık kaldınız ve onlara "Tebriz gülü" adını verdiniz. Bu gülleri kardeş ülke Türkiye'de meşhur ettiniz." dedi.

HORASAN ERENLERİ

Harput ve çevresinde Horasan ve İran coğrafyasından (tarihi İran/Pers topraklarından) gelerek bölgenin manevi mimarlığını üstlenmiş evliyalar bulunmaktadır.
Anadolu'nun İslamlaşma sürecinde bugün İran sınırları içinde kalan Horasan, Herat veya Hemedan gibi bölgelerden yola çıkan gazi-dervişler ve dervişler Harput'a yerleşmiştir. Bu şahsiyetlerin en öne çıkanları şunlardır:

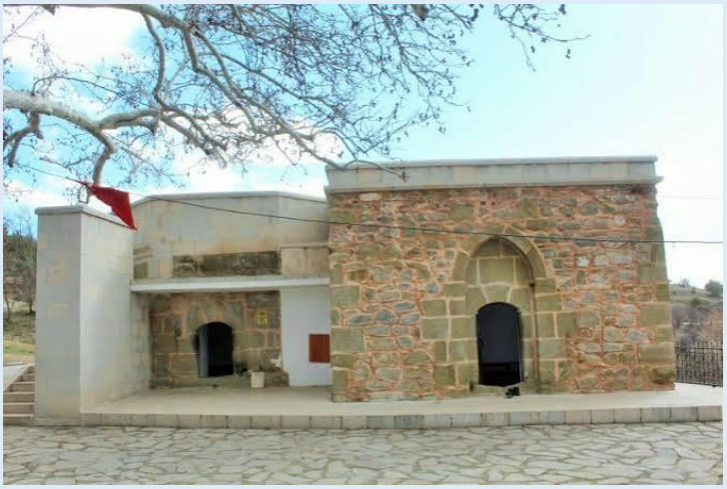
1. Ahi Musa Hervi (Herdi)

Adından da anlaşılacağı üzere tarihi Horasan/İran bölgesinin önemli şehirlerinden biri olan Herat (Hervi) kökenlidir.
Harput'ta kendi adını taşıyan Ahi Musa Mescidi ve Türbesi'ni yaptırmıştır. Halk arasında "Emirü'ş-şehir bi Harputi" (Harput Şehir Emiri) unvanıyla anılan meşhur bir mücahit ve ahilik teşkilatı lideridir.

2. Nadir Baba (Nadir Şah Velisi)

Harput sözlü kültüründe ve bazı menkıbelerde İran (Acem) coğrafyasından gelerek Harput'a yerleştiği aktarılan bir diğer önemli velidir.
Savaşçı-derviş geleneğinden gelen, kerametleri ile bilinen ve kabri Harput yakınlarında ziyaretgah olan tarihi bir şahsiyettir.

3. Horasan Kökenli Genel Alperenler (Gazi-Dervişler)

Harput'taki Ankuzu Baba ve Fatih Ahmet Baba gibi figürlerin de Selçuklu fethi döneminde o dönem Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nun (İran/Horasan merkezli) kültür havzasından Anadolu'ya göç eden derviş silsilesine ait olduğu kabul edilir.
Feti Ahmet Baba (Fatih Ahmet Baba), 14. yüzyılda yaşamış bir Türkistan kökenli mutasavvıf ve şehittir. 1313 yılında Elazığ'ın Harput bölgesindeki fetih hareketine katılarak şehit düşmüştür.

Elazığ'da Göl Efsaneleri

ÇAYDAÇIRA/İSTANBUL

Belirli yer, kişi ve olaylar hakkında anlatılan ve inandırıcılık özelliği olan kısa anlatmalara efsane denir. Efsanelerin içerisinde belirli yerler hakkında anlatılanlar önemli bir yer tutar. Göller üzerine anlatılan efsaneler ise bunlar içerisinde ilk sırayı alacak kadar fazladır. Göllerin adlandırmalarında coğrafî etkenlerin yanında, halkın hafızasında yaşayan efsanelere bağlı etkenlerin de etkili olduğu görülmektedir.

Elazığ'da tespit ettiğimiz Hazar Gölü, Ozan Gölü, Kanlı Göl ve Dipsiz Göl efsaneleri dikkat çekmektedir.

Bu hikayelerin en başında, günümüzde üzerinde su sporları yapılan ve derinliklerinde gerçek bir su altı şehri (Batık Kent) barındıran Hazar Gölü efsaneleri gelir.

Hazar Gölü

Batık Kent ve Hızır Aleyhisselam Rivayeti

Hazar Gölü'nün altındaki tarihi kalıntılarla ilgili anlatılan bir diğer efsane ise cimrilik ve ilahi adalet üzerinedir.

Şehre dilenci kılığında gelen kişinin aslında Hızır Aleyhisselam olduğu rivayet edilir. Tüm kasabayı gezip tuz ve ekmek isteyen bu yabancıya yalnızca evinde tek başına yaşayan yoksul ve yaşlı bir kadın yardım eder. Hızır, kadına gizlice "Bu gece sabaha kadar bu evden dışarı çıkma, ne duyarsan duy arkana bakma" der. Gece yarısı şehir büyük gürültülerle sulara gömülürken, sadece o yaşlı kadının evi suyun üzerinde bir ada olarak kalır. Bu adanın, göldeki tarihi Kilise Adası olduğuna inanılır.

Hamile Kadın Efsanesi

Elazığ'ın Sivrice ilçesinde bulunan Hazar Gölü, sular altında kalmış antik bir şehre ve görkemli Hazarbaba Dağı'na ev sahipliği yapar. Bölgenin kültürel belleğinde derin bir iz bırakan efsaneye göre göl, kalpsiz köylülere beddua eden hamile bir kadının gazabı sonucu oluşmuştur.

Efsaneye göre, şimdiki Hazar Gölü'nün yerinde eskiden "Şirin Şehir" adında zengin ve bereketli bir yerleşim yeri bulunuyordu. Ancak yıllar süren büyük bir kıtlık döneminde, şehre dışarıdan hamile, yorgun ve perişan bir kadın geldi. Kadın, hayatta kalabilmek ve karnındaki bebeğine su bulabilmek için kapı kapı dolaşarak bir yudum su ve bir parça ekmek istedi.

Fakat şehrin sakinleri oldukça bencil ve merhametsizdi; hiçbiri zavallı kadının sesine kulak vermedi, yardım eli uzatmadı ve kapılarını yüzüne kapattı. Açlık ve susuzluktan bitkin düşen hamile kadın, yaşadığı bu büyük vicdansızlık karşısında ellerini gökyüzüne açarak şu lanetli sözleri haykırdı: "İnşallah bu şehir sular altında kalır, ben de taş kesilirim!"
Kadının ettiği beddua o gece gerçekleşti. Şiddetli bir deprem ve doğa olayıyla tüm şehir çöktü ve yerini sularla dolu devasa bir göle bıraktı. Gölün kıyısındaki dağ ise taşa dönüşerek hayatını kaybeden hamile kadının silüetini aldı. Günümüzde Hazarbaba Dağı olarak bilinen bu zirveye uzaktan bakıldığında; saçları, yüzü, karnı ve giysisinin kıvrımlarıyla sırtüstü yatan hamile bir kadın figürü çok net bir şekilde seçilebilmektedir.

Ozan Gölü

Rivayetlere göre: Harput'ta bulunan buzluk mağarasının derinliklerinde bir göl olduğudur. Bir gün Harput'ta bulunan kadınlar Buzluk mağarasına giderler, içlerinde bulunan bir gelin mağaranın en dibinde olduğu söylenen göle kadar iner, gölün kenarındayken ayağı kayar ve gölün içine düşer. Diğer kadınların kurtarmak için gösterdiği çabalar bir işe yaramaz. Bir süre sonra gelinin kınalı parmağı Ozan Gölü'nden çıkar. Suya düşen gelinin kocası her gün bu göle gelir ağıtlar yakar, saz çalarmış. Zamanla diğer şairlerde bu göle gelip ağıt ve saz çalmaya başladığı için bu göle "Ozan Gölü" denilmiştir.

Ozan Gölü'nün Perisi

Ozan Gölü'ne adını veren, ismi bilinmeyen Ozan, bir peri kızına âşık olur. Bir gün Perinin Buzluk Mağarasına girdiğini görür. Peşinden koşar, tutmak ister. Buzluk mağarasının her yerini arar ama bulamaz. Ozan tam umudunu kesmişken peri kızının gölde yıkandığını görür, onu yakalamak için koşar. Bunu fark eden kız göle atlar kaybolur. Ozan da kızın peşine kendini suya atar ve bir daha geri çıkamaz. Ozan'dan alındığı sanılan şu dörtlük dillerden dillere dolanmıştır yıllarca:

Gerçek âşık olanların
Yüreciği yanar olur,
Her canipten suriş ile
Şavkı odur kanar olur

Harputlu merhum Yemenici Osman Efendi, Soyadı kanunuyla birlikte 'OZAN' soyadını almıştır. Harput'un ileri gelen ailelerindendir. Daldikli Osman Efendi veya Osman Aga olarak tanınan Yemenici Osman Efendi, Harput'ta nüktedan kişiliğiyle tanınırdı. Oğlu Rasim Ozan, "Harput Nasreddinleri" adlı kitabında babasının nüktelerini kaleme alarak, onu yeniden yad etmiştir. Bu kitabı Çayda Çıra Yayınları olarak Ekrem Katı çıkarmıştı.
Merhum Ahmet Tevfik Ozan'ın dedesi merhum Yemenici Osman Efendi; soyadı kanunu çıktığında, Buzluk'ta bulunan (Fikret Memişoğlu'nun Harput Ahengi adındaki eserinde Ozan Destanı diye anlattığı) efsanevi bir kaynak Ozan Gölü'nden esinlenerek OZAN soyadını resmi makamlara müracaatla almış olduğundan, şair tevafukken şairlik denizine girmiş oldu.

Kanlı Göl

Elazığ'ın tarihi Harput bölgesine bağlı Serince (Şüşnaz) Köyü'nde bulunan "Kanlı Göl", yıllardır anlatılan efsaneleriyle dikkat çekiyor. Bölgede yer alan bilgilendirme tabelası ve halk arasında anlatılan rivayetlere göre, yıllar önce yapraklarla kaplanan havuzu yol sanan bir atlı, atıyla birlikte suya düşerek hayatını kaybetti. Yaşanan trajik olayın ardından bölgenin "Kanlı Göl" olarak anılmaya başladığı ifade ediliyor.

Öte yandan bölgede, sevdiğine kavuşamayan bir gelinin düğün günü gölde kaybolduğuna dair farklı bir efsane de nesilden nesile aktarılıyor. Şüşnaz köyünde çok güzel bir kız yaşarmış. Bir delikanlıyı çok severmiş, ancak ailesi kızı sevdiği delikanlıya vermek yerine, bölgedeki zengin ailelerden birinin oğluna verir. Kız, sevdiğine kavuşamadığı için düğün günü bir taraftan ağlayıp bir taraftan beddualar edermiş.

O esnada, havuz başında bulunan gelinin eteğinden çıkan bir kol, onu suya çekerek göle batırmış ve gelin kaybolup gitmiş. Halk arasında bu olay, bir Su Perisinin gelinin güzelliğine hayran olup onu suyun derinliklerine çekmesi olarak anlatılır. Bu nedenle, göle "Kanlı Göl" adı verilmiş, gölün suyu ise her zaman bir anlamda "kanlı" olarak betimlenmiştir.

Doğal güzelliği ve berrak su kaynağıyla dikkat çeken Kanlı Göl, bugün Harput kültürünün önemli sembollerinden biri olarak ziyaretçilerin ilgisini çekmeye devam ediyor.

Dipsiz Göl

Elazığ merkezde yer alan Aksaray Mahallesi'ndeki Dipsiz Göl hem doğal güzelliği hem de esrarengiz yapısıyla bilinir. Halk arasında bu gölün tabanının olmadığına, altından devasa yeraltı nehirlerinin geçtiğine ve içine düşen nesnelerin kilometrelerce uzaktaki başka akarsulardan çıktığına dair gizemli hikayeler anlatılmaktadır.

Müstakil bir evin bahçesinde yer alan ve yaklaşık 100 metrekarelik bir yüzey alanına sahip olan bu gölet, yerel halk ve Elazığ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü kaynaklarına göre çok köklü hikayelere ev sahipliği yapmaktadır.

En yaygın anlatıya göre bu göl, yaklaşık 32 kilometre uzaklıktaki Hazar Gölü'nün bir "yavrusu" ya da uzantısıdır. Çok eski zamanlarda, kağnı arabasıyla buradan geçen bir gelin, kaza sonucu arabasıyla birlikte bu gölün kör gözesine düşerek batmıştır. Aylar sonra gelinin kınalı parmağı Hazar Gölü'nden çıkmıştır. Bu sebeple göle "dibi olmayan" anlamında Dipsiz Göl denilmiştir.

Bir diğer rivayete göre ise geçmiş yıllarda gölün kenarında düğün yapan ve halay çeken bir grup, aniden gölün içine düşerek kaybolmuştur. Bu kişilerin de yine kilometrelerce uzaktaki Sivrice (Hazar) Gölü'nden çıktığı anlatılmaktadır.

ELAZIĞ Sevdamız

Yazılarımı okuyan, Elazığ sevdalısı bir beyefendi,
“Bizim bu bitmek tükenmek bilmeyen Elazığ sevdamız
Nasıl bir şey?
Anlatılabilir mi?
Yazılabilir mi?” dedi.

SEVİM ANAGÜR KOYUNOĞLU

Ben de yüreğime seslendim,
“Doğup büyüdüğüm şehr-i minnetim
Anlatılabilir mi?
Yazılabilir mi?” dedim.
Labtopun tuşlarında,
Zamanın akışında,
Arkama bakmadan yaşadığım ömrümün
Ardına baktım.
Yarım asır gerilerde, zaman tünelinde
Elazığ’da çocukluğumla, ilk gençlik yıllarımla kucaklaştım.
Anımsadım tek tek
Hasretini çektiğim baba ocağımı,
Sırtımı dayadığım iki fedakar insanı, anamı, babamı,
Bitimsiz sandığım sevgi yumağını,
Hayali gözlerimde sisli, kaygısız yıllarımı.
Anımsadım tek tek uzun yıllar ötesini
Elazığ’ın masalsı dünyasını,
Doğal havasını,
Buğday başaklı ekin tarlalarının ışıltılı sarısını,
Feyiz ve bereket diyarı Uluova’sını.
Anımsadım tek tek
Hazar Dağı’nın karını,
Fırat’ın akışını Harput’un yokuşunu,
Semtlerinin, caddelerinin dokusunu,
Gazi caddesini, Saray sinemasını,
İstasyon caddesini, faytonlarını, nal seslerini,
Yıllarımı sıralarında bıraktığım
Atatürk İlk Okulu’nu, Elazığ Lisesi’ni.
Anımsadım tek tek,
Özümü, kültürümü, yaşamın renklerini,
Anacığımın maharetli ellerinde lezzet bulan Elazığ yemeklerini,
Vişne peltesini, peynir helvasını, içli köftesini,
Kilerlerin zenginliğini, bereketini,
Bademini, orciğini, pestilini, armudunu, eriğini,
Sofraların baş tacı tandır ekmeğini.
Anımsadım tek tek
Elazığ’ın özü yaşam üstüne, sözü duygu dolu sesini,
Yöresel şivesini, coşturucu müziğini,
Oyun havalarını, yanık türkülerini, ezgilerini, gazellerini,
Kavalını, davulunu, gırnatasını, uzun havasını,
Halayını, Çayda Çıra’sını.
Anımsadım tek tek
Yığıki’nin bahçelerini,

Dallardan dökülen dut tanelerini,
Mis kokulu Tevrüzü güllerini,
Şorşor Çayı'nı, çeşmelerini, su seslerini,
Kesirik'teki bahçemizin mor menekşelerini,
Tırmandığım ağaç zirvelerini,
Sürsürü'deki bağımızın yeşilliğini,
Tevekleri süsleyen üzüm salkımlarının nefasetini.
Anımsadım tek tek,
Elazığ'ın değerlerini,
Edebinin, adabının dilini,
Tok gözlülüğün faziletini,
Sağ elin verdiğini, sol elin bilmediği,
Hasetliğin olmadığı komşuluk günlerini,
Babamın, dükkanına gelen müşterisine,
"Ben de yok, komşumda var" dediği insanlık erdemini.
Anımsadım tek tek,
Bizim kuşakların tarihini,
II. Dünya Harbi'ni,
Savaşı izleyen yılları, kıtlığı, yoksulluğu, sefaleti,
Yıkıntıları, harabiyeti,
Çöplüklerden beslenen dünya çocuklarını,
Açlığın kucağındaki bir dünyada
İnsanını doyuran velinimet Elazığ'ın verimini, bereketini.
Anımsadım tek tek
İki liseli genç kızın çıkarsız, beklentisiz,
Kıskançlıktan uzak, saf ve temiz arkadaşlığını,
Dostluğun, doğallığını ve yüceliğini.
Anımsadım tek tek,
İnci taneleri gibi
Düşlerime dökülen Elazığlı yıllarımı,
Kâh gülümseten, kâh ağlatan, Elazığ'la yoğrulmuş anılarımı,
Elazığ'da toprağa verdiğim canlarımı, acılarımı, hasretimi,
Hüzünlerimi, yalnızlığımı, gözyaşlarımı.
İşte! Benden bir parça, yaşantımdan bir kesit,
Tarihten bir yaprak,
Kâh yıldızlar kadar uzak,
Kâh dilimin ucundaki bir şarkı kadar yakın,
Yüreğimin duygu seli benim Elazığ'ım, benim Elazığ sevdam…
Bana, "Elazığ sevdamız anlatılabilir mi?
Yazılabilir mi?"
Diye soran beyefendinin, Elazığ sevgisinin
Kaynaklarını besleyen unsurları bilmiyor olsam da,
Anlıyorum ki yüreğimizdeki sevda aynı sevda.

REKLAMLARINIZ İÇİN
BİZİ ARAYINIZ...
0553 253 30 90

Harput ve çevresinde tarihi dini tapınaklar dikkat çekiyor...

Harput dini merkez mi?

Evliyalar diyarı olarak da bilinen Harput ve çevresi, yapılan tarihi kazılarda bulunan dini tapınaklarla tarihi önemini gözler önüne seriyor.

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Elazığ'da Tadım Kalesi ve Höyüğü'nde yürütülen arkeolojik kazılarda, yaklaşık 5 bin yıllık tapınak alanı, 2 sunak ve 3 kutsal ocak gün yüzüne çıkarıldı. Arkeologlar, bu alanın Tunç Çağı'nda dini ritüeller için kullanıldığını değerlendiriyor.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Elazığ Valiliği ve İl Özel İdaresi'nin destekleriyle sürdürülen kazılar, Geleceğe Miras Projesi kapsamında devam ediyor. Bu yıl ortaya çıkarılan buluntularla birlikte alandaki tapınak sayısı 2'ye, kutsal ocak sayısı ise 6'ya yükseldi.

Elazığ Valisi Numan Hatipoğlu, 2026 yılı kazılarında önemli buluntulara ulaşıldığını belirterek, Tadım Kalesi'ndeki keşiflerin hem bölge tarihi hem de insanlık tarihi açısından büyük önem taşıdığını ifade etti.

Geçen yıl yaklaşık 6 bin yıllık bir tapınak alanının, bu yıl ise MÖ 3000'li yıllara tarihlenen yeni bir tapınak alanı ile sunak ve kutsal ocakların ortaya çıkarıldığını söyledi. Kazı alanı sorumlusu arkeolog Emre Çayır ise bulunan tapınak alanı, sunaklar ve kutsal ocakların 5 bin yıl önceki inanç sistemine ışık tuttuğunu vurguladı.

Arkeolog Emre Çayır, bu buluntuların arkeoloji literatürü açısından önemli bir yere sahip

olduğunu ve Elazığ'ın Neolitik Çağ'dan Osmanlı dönemine kadar uzanan zengin tarihini ortaya koyduğunu belirtti.

Harput'ta da sunak alanı keşfedilmişti

2018 yılında Harput Kalesi'nde yapılan kazılarda açık hava sunağı bulunmuştu.
O dönem Harput Kalesi kazı ekibi Başkanı Prof. Dr. İsmail Aytaç, kazıda ana kayaya oyularak yapılmış kanal, basamak ve oturma yerlerinden oluşan bir alan tespit ettiklerini vurguladı.

Aytaç, sunak hakkında şu açıklamalarda bulunmuştu: "Kalenin Sarayönü dediğimiz kısımdaki doğal kayalarda, açık hava sunağı olduğunu tahmin ettiğimiz alan tespit ettik. Bu kadar çok açık hava sunağının varlığı, Harput'un özellikle Urartu döneminde önemli bir kale şehir, hatta bölge yönetiminin yapıldığı bir merkez olduğunu ortaya çıkarıyor. Bu kadar dini mekanın bulunması buranın bir kült merkezi ya da inanç merkezi olduğunu da gösteriyor. Sunağın M.Ö. 7. yüzyılda yapıldığını tahmin ediyoruz."

Nazif Bilginoğlu emekli oldu

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Elazığ Belediyesi'nde uzun yıllar çeşitli görevlerde bulunan ve son olarak Belediye Başkan Yardımcılığı görevini yürüten Nazif Bilginoğlu, emekliliğe ayrıldı.

Görev süresi boyunca Elazığ Belediyesi'nin birçok hizmetinde görev alan Bilginoğlu, kamu hizmetindeki meslek hayatını tamamlayarak emeklilik sürecine başladı.

Nazif Bilginoğlu'nun emekliliği dolayısıyla mesai arkadaşları ve sevenleri, kendisine bundan sonraki yaşamında sağlık, huzur ve mutluluk temennisinde bulundu.

Elazığ Belediye Başkanı Şahin Şerifoğulları, Nazif Bilginoğlu'nun emekliye ayrılması münasebetiyle düzenlenen törende, plaket takdim etti.

Şerifoğulları, "Uzun yıllar boyunca şehrimize sunduğu kıymetli hizmet ve katkılarından dolayı Belediye Başkan Yardımcımız Sayın Nazif Bilginoğlu'na teşekkür ediyor, emeklilik hayatında sağlık, huzur ve mutluluk diliyorum." dedi.

NAZİF BİLGİNOĞLU

Bilginoğlu 1961 yılında Elazığ'da doğdu. İlk Orta ve Lise tahsilinin ardından Fırat Üniversitesi İnşaat Mühendisliği fakültesinden mezun oldu. Şanlıurfa Köy Hizmetleri İl Müdürlüğünde İnşaat Mühendisi olarak göreve başlayan Bilginoğlu, daha sonra Elazığ Köy Hizmetleri 7. Bölge Müdürlüğünde bu görevini sürdürdü. 2007 Yılı Ekim ayında Elazığ Bayındırlık İl Müdürlüğüne atandı. Bir süre burada görev yapan Bilginoğlu, 2009 yılında Elazığ Özel İdare Genel Sekterliğine atandı. Bilginoğlu, 8 yıl İl Özel İdare Genel Sekterliğini görevini başarılı bir şekilde sürdürdü.

2019 yılında Elazığ Belediye Başkanı Şahin Şerifoğulları'nın başdanışmanı olan Bilginoğlu, 2020 yılından beri Belediye Başkan Yardımcılığı görevini sürdürmektedir. Bilginoğlu evli ve 2 çocuk babasıdır.

Nazif Bilginoğlu'nun dedesi 1961-1981 yılları arasında Elazığ Müftüsü olan Merhum Hacı Ömer Efendi (Bilginoğlu) ve babası ise 16.10.1981-07.12.1987 ve 14.05.1990-14.07.1993 tarihleri arasında iki dönem Elazığ Müftülüğü görevini yürüten Merhum Hacı Halil Bilginoğlu'dur.

Bir Mühendisin Şehre Adanmış Ömrü:

Nazif Bilginoğlu

Hayat bazen bir fakülte sırasından başlar, yıllar içerisinde devlet hizmetine, oradan da doğup büyüdüğümüz şehre hizmet etme sorumluluğuna uzanır. Nazif Bilginoğlu'nun çalışma hayatına baktığımızda da böyle bir yolculuğun izlerini görüyoruz.

GÜRKAN ÖZENSOY

1980'li yılların başında Fırat Üniversitesi İnşaat Mühendisliği bölümünde başlayan üniversite hayatı, 1986 yılında mühendislik diplomasıyla yeni bir dönemin kapısını araladı. O yılların Fırat Üniversitesi'nde okuyan gençleri için üniversite yalnızca bir meslek edinme yeri değildi. Aynı zamanda ülkeye, millete ve memlekete faydalı olma idealinin şekillendiği bir dönemdi.

İnşaat mühendisliği gibi sorumluluğu ağır bir mesleği seçen Nazif Bilginoğlu, üniversite sıralarında aldığı eğitimi çalışma hayatında edindiği tecrübelerle birleştirdi. F.Ü. o dönemde de, şimdi de özellikle mühendislik olarak Türkiye'nin bilimsel çalışmalar anlamında ilk 10 sıralarında yer alan köklü bir üniversitedir.

Ardından devlet hizmeti…

Bayındırlık Bakanlığı bünyesinde başlayan ve devam eden çalışma hayatı, ona kamu yönetiminin, devlet işleyişinin ve şehirlerin imar ve gelişim süreçlerinin içerisinde önemli bir tecrübe kazandırdı.

Bir mühendis için proje, hesap ve teknik bilgi ne kadar önemliyse; kamu görevi yapan bir insan için de sabır, sorumluluk, mevzuata hâkimiyet ve insanlarla sağlıklı iletişim kurabilmek o kadar önemlidir.

Nazif Bilginoğlu'nun yıllar içerisinde kazandığı bu tecrübe, ilerleyen dönemlerde Elazığ'a hizmet yolunda önemli bir birikime dönüştü.

Ve gün geldi, yıllarca edindiği devlet tecrübesini kendi şehrine taşıma imkânı buldu.

Elazığ Belediye Başkan Yardımcılığı görevi, çalışma hayatının önemli duraklarından biri oldu. Resmî kurumların yayımladığı haberlerde de kendisini uzun yıllar Elazığ Belediyesi Başkan Yardımcısı olarak görüyoruz. Fırat Üniversitesi'nin farklı etkinliklerine, kamu kurumlarıyla gerçekleştirilen çalışmalara ve şehrin sosyal hayatındaki programlara belediye başkan yardımcısı sıfatıyla ve çoğu zaman da başkanı temsilen katıldığı görülüyor.

Bu görev, bir anlamda yılların birikiminin Elazığ'a aktarılmasıydı.

Çünkü belediyecilik sadece yol yapmak, kaldırım döşemek, park ve bahçe düzenlemek değildir.

Belediyecilik aynı zamanda insanla doğrudan temas etmektir.

Şehrin ihtiyaçlarını anlamaktır.

Vatandaşın derdini dinlemektir.

Kurumlar arasında koordinasyon sağlamaktır.

Ve en önemlisi, makamın geçici; hizmetin ise kalıcı olduğunu bilmektir.

Nazif Bilginoğlu'nun çalışma hayatına bugün geriye dönüp baktığımızda; fakülte yıllarından devlet hizmetine, oradan Elazığ Belediyesi'ndeki görevine kadar uzanan uzun bir meslek hayatı görüyoruz.
Elbette her insanın çalışma hayatında olduğu gibi onun da yorulduğu, zorlandığı, farklı düşüncelerle karşılaştığı günler olmuştur.
Fakat yılların sonunda geriye kalan, bütün bu tartışmaların ötesinde, bir insanın mesleğine ve görevine verdiği emektir.
Şimdi ise yeni bir dönem başlıyor.
Emeklilik…
Aslında emeklilik, yıllarca çalışmış bir insan için hayatın sona eren değil, başka bir sayfasının açılan dönemidir.
Yıllarca sabahın erken saatlerinde başlayan mesai, toplantılar, dosyalar, projeler, telefonlar, kurumlar arası görüşmeler ve şehrin bitmek bilmeyen ihtiyaçları artık yerini daha sakin bir hayata bırakacak.
Belki bundan sonra daha fazla aile zamanı…
Daha fazla dost sohbeti…
Daha fazla kitap…
Ve yılların yoğunluğundan sonra biraz da kendisine ayıracağı vakit…
Nazif Bilginoğlu için emeklilik, aslında bir çalışma hayatının noktalanmasından çok, uzun bir hizmet yolculuğunun ardından verilen bir nefes molasıdır.
Şunu da unutmamak gerekir:
Makamlar gelip geçicidir, görevler sona erer; fakat insanın yaptığı güzel işler ve insanların gönlünde bıraktığı izler kalır.
Bir mühendis olarak başlayan yolculuğunuzda, devlet hizmetinde ve ardından Elazığ Belediyesi'nde şehrimize verdiğiniz emekler için teşekkür ediyoruz.
Fırat Üniversitesi sıralarında başlayan gençlik yıllarınızdan bugüne kadar geçen uzun zamanın artık güzel hatıralara dönüşmesini diliyorum.
Şimdi sıra biraz da kendinize zaman ayırmakta…
Elazığ'a hizmet etmiş bir insan olarak, geride bıraktığınız yılların huzurunu yaşamanızı diliyorum.
Sayın Nazif Bilginoğlu;
Bir meslektaşınız, bir hemşeriniz ve Elazığ'a gönül vermiş bir insan olarak size teşekkür ediyorum.
Devlet hizmetiniz için…
Elazığ'a verdiğiniz emekler için…
Çalışma arkadaşlarınızla paylaştığınız yıllar için…
Ve bu şehrin gelişmesine katkı sunan uzun çalışma hayatınız için…
Emekliliğiniz hayırlı, bundan sonraki hayatınız sağlık, huzur ve mutluluk içerisinde olsun.
Çalışma hayatınız sona ermiş olabilir ama güzel insanların bıraktığı izler kolay kolay silinmez.
Güle güle emeklilik, Nazif Bilginoğlu…
Elazığ sizi, hizmetlerinizle ve güzel hatıralarınızla hatırlasın.

Elazığ'ın Olimpiyat Serüveni

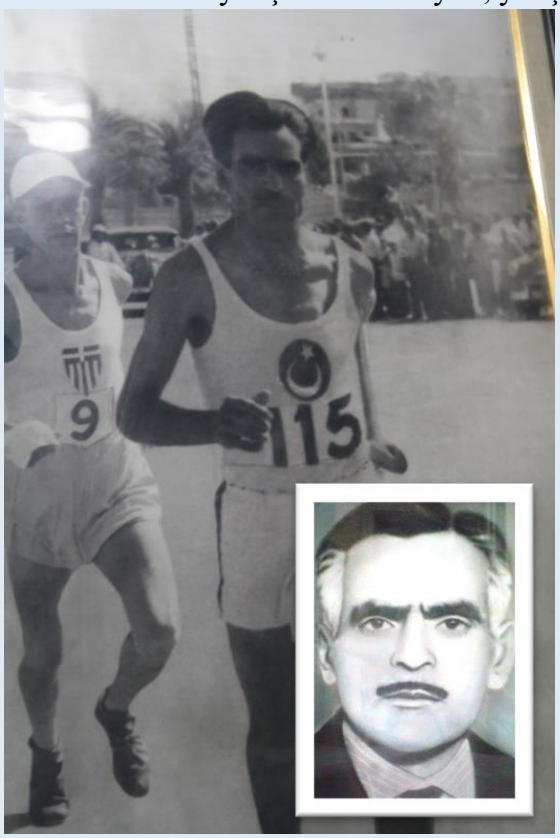
Elazığlı 3 isim olimpiyata katılarak, adlarını tarihe yazdırdılar. Gözler, 2028 Los Angeles Yaz Olimpiyat Oyunları'na çevrildi.

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Merhum Ahmet Aytar'la başlayan Olimpiyat serüvenimiz, Boksör Yakup Kılıç'ın üçüncülüğü ve Boksör Gizem Özer'in ilk turda elenmesiyle son buldu. Ahmet Aytar ve Yakup Kılıç'ın isimleri spor salonlarında yaşatılırken, Gizem Özer'in ismi henüz bir spor tesisine verilmedi.

Ahmet Aytar Helsinki Olimpiyatı'nda...

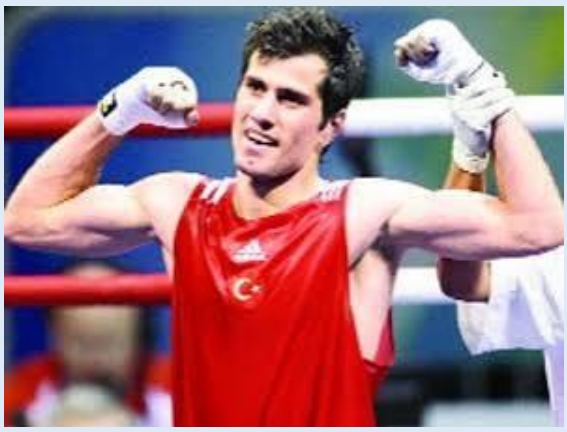
Elazığ'ın ilk olimpik sporcusu Atlet Ahmet Aytar'dır. 1952 Helsinki Olimpiyatları'na katılan Milli Atlet Ahmet Aytar, Finlandiya'nın Helsinki şehrinde düzenlenen olimpiyatlarda maraton dalında yarıştı. Ahmet Aytar, yarışmanın 24. kilometresinde yarışı tamamlayamadı.

Ahmet Aytar, 1922 yılında Elazığ'da doğdu. Spor yaşantısına futbol ile başladı. 1939 yılına kadar futbol oynayan Aytar, bu yılda atletizme başladı. 1941 yılında Türkiye Maraton birinciliğinde beşinci olan Aytar, 1944-1948-1949-1951-1952-1954-1956 ve 1960 yıllarında sekiz defa Türkiye Şampiyonu oldu.

1951 yılında Mısır'ın İskenderiye şehrinde yapılan Birinci Akdeniz Oyunlarında birinci olarak altın madalya kazandı. 1952 yılında Helsinki Olimpiyatlarına katıldı. Derece alamadı. Yunanistan, Bulgaristan, Romanya ve Belgrad'ta yapılan Balkan Oyunlarına katılarak çeşitli dereceler elde etti. 1959 yılında yapılan 3. Akdeniz Oyunlarına katılarak beşinci oldu.

1951 yılında Elazığ Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüğü'nde çalışmaya başladı. 26 sene devam atletizm hayatını 1966 yılında noktaladı. Atletizm Elazığ İl Temsilciliği de yapan Ahmet Aytar, 1 Mayıs 1992 tarihinde vefat etti. Atatürk Stadyumu yanında yer alan 3000 kişilik kapalı spor salonumuzda Merhum Ahmet Aytar'ın ismi yaşatılıyor.

Kılıç'tan Olimpiyat Üçüncülüğü...

2008 Pekin Olimpiyatına katılan Boksör Yakup Kılıç, 57 kiloda Olimpiyat üçüncüsü olarak bronz madalya kazandı.

Yakup Kılıç, 13 Temmuz 1986 tarihinde Elazığ'da doğdu. Türk boksör. 1.77 m boyunda, 57 kg'dır. Türkiye Kulüplerarası Boks Şampiyonası'nda 2004, 2006 ve 2007 Türkiye Büyükler Ferdi Boks Şampiyonası'nda ise 2004, 2005 ve 2006'da olmak üzere 6 kez Türkiye şampiyonu oldu. Türk millî takımında da defalarca dövüştü.

2003 yılında Varşova'da düzenlenen Avrupa Gençler Boks Şampiyonası'nda gümüş madalya kazandı. 2004 yılında ise Antalya'da düzenlenen Dünya Üniversitelerarası Boks Şampiyonası'nda bronz madalyaya ulaştı. 2005 yılında İspanya'nın Almería kentinde düzenlenen 2005 Akdeniz Oyunları'nda bronz madalyaya ulaştı. 2007 yılında Chicago'da Dünya üçüncülüğüne ulaştı. Aynı yıl Dublin'e Avrupa Birliği üçüncüsü oldu.
2008 Pekin Yaz Olimpiyatları kapsamında ilk turu bay geçen sporcu 15 Ağustos günü boks 57 kg 2. tur müsabakasında Japon Satoşi Şimizu'yu 12-9 yenerek çeyrek finale yükselmiştir. 18 Ağustos günü çeyrek finalde Cezayirli rakibi Abdülkadir Çadi ile karşılaşan boksör ilk raundu 5-1 önde, 2. raundu 9-5, 3. raundu 11-6 ve 4. raundu da 13-6 sayıyla galip gelmiştir. 22 Ağustos günü yarı finalde Ukraynalı Vasyl Lomachenko'ya kaybederek bronz madalya elde etmiştir.
Pescara'da düzenlenen 2009 Akdeniz Oyunları'nda bir kez daha bronz madalyada kaldı.
Bir dönem Sakarya Üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksek okulunda araştırma görevlisi olarak akademik hayatına başladıktan sonra Fırat Üniversitesi'nde kariyerine devam etmektedir.
Aldığı başarılardan ötürü Elazığ Gençlik ve Spor Müdürlüğü, Yakup Kılıç'ın adını spor salonuna 7 Kasım 2017 tarihinde vermiştir.

Özer, Elazığ'ın son temsilcisi

2024 Paris Olimpiyatları'na katılan üçüncü Elazığlı Boksör Gizem Özer, ilk maçta İtalyan rakibi Alessia Mesiano'ya 4-1 yenilerek elendi.

Gizem Özer 2002 yılında Elazığ'da doğdu. 60 kiloda mücadele eden sporcu Elazığ Belediye Spor ve millî takım adına müsabakalara katılmaktadır.
Elazığ'da 2017'de boksa başlayan Elazığ Belediyespor Kulübü sporcusu Özer, millî takım antrenörü Cemil Döndü yönetiminde çalışmalarına devam etmektedir. Hırvatistan'ın Porec kentinde 12-24 Mart tarihlerinde düzenlenen 22 Yaş Altı Avrupa Boks Şampiyonası'nda gümüş madalya kazanan Özer, 31 Mart'ta Balıkesir Üniversitesi'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilen Üniversiteler Boks Uni-lig Türkiye Şampiyonası'nda da birinci oldu.
Polonya'nın Nowy Targ kentinde Nowy Targ Arena'da düzenlenen 3. Avrupa Oyunları'nda kadınlar hafif sıklette ilk turda Moldovalı Cristina Chiper'ı 5-0, ikinci turda Litvan Ana Starovoitova'yı 4-0, çeyrek finalde Ukraynalı Hanna Okhrei'yi 5-0 yenerek yarı finale çıktı. Yarı finalde Sırp Natalia Shadrina'ya 4-1 kaybederek bronz madalya kazandı. 2024 Yaz Olimpiyatları için kota kazanmış oldu.
Gizem Özer, 2024 Yaz Olimpiyatlarında çıktığı ilk maçta İtalyan rakibi Alessia Mesiano'ya 4-1 yenilerek elendi.
İngiltere'de yapılan 2025 Dünya Boks Şampiyonası'nda mücadele eden milli boksör Gizem Özer, dudağındaki uçuktan dolayı diskalifiye edildi.

ELAZIĞ ERENLERİ VE DERVİŞLERİ

Elazığ, köklü tarihi boyunca sadece Harput'un heybetli kalesinden ibaret olmamış; taşından toprağından dervişlik ruhu, tasavvuf neşesi ve erenlerin nefesi sinmiş müstesna bir coğrafyadır. Doğu Anadolu'nun bu kadim kapısında maneviyat, sadece medreselerin veya dergâhların yüksek duvarları arasında yaşanmaz; sokağın ortasında, çarşının hengâmesinde, tek kelimesiyle gönül deviren adsız dervişlerin hal diliyle tecelli eder.

Harput'tan süzülüp bugünkü Elazığ'a miras kalan bu manevi hava; Balakgazi'nin yiğitliğiyle Beyzade Efendi'nin zarafetinin, İmam Efendi'nin feyziyle sokakları arşınlayan meczupların hikmetinin harmanlandığı benzersiz bir iklimdir. Elazığ'da maneviyat kitabi olmaktan ziyade yaşamsaldır. Şehrin sokaklarında yürürken Harput'a doğru başınızı kaldırdığınızda, orada yatan yüzlerce velinin ve hak dostunun dinginliği hissettirir kendini. Arap Baba'nın cesareti, Ömer Hüdai Baba'nın gönül sızısı, Beyzade Efendi'nin ilmi, şehir insanının mizacına bir nakış gibi işlenmiştir.

BİLAL CİVELEK

Ancak Elazığ'ın manevi havasını esas benzersiz kılan unsur, akılla gönül arasındaki o ince çizgide duran, halkın "deli" yahut "meczup" diyerek bağrına bastığı, aslında hakikat denizinde boğulmuş olan "akıl erenleri"dir. Elazığ insanı için bu simalar birer eğlence veya acınacak figür değil; aksine duası alınan, halinden ibret çıkarılan, şehrin manevi sigortası sayılan özel zatlardır.

Tasavvuf geleneğinde "meczup", ilahi aşkın ve tecellilerin ağırlığı karşısında beşeri aklını kaybeden, dünyalık bağlardan tamamen sıyrılmış kişileri ifade eder. Onlar, Cenab-ı Hakk'ın Cezbe sıfatıyla çekip aldığı, dünya gaileleriyle bağını kopardığı dervişlerdir.

Dışarıdan bakıldığında dağınık giyimleri, anlamsız gibi görünen sözleri veya garip hareketleriyle dikkat çekerler. Oysa basiret gözüyle bakanlar için onların her davranışı bir derstir: Makam, mevki, para veya şan arzusu onlar için yok hükmündedir. Bir lokma hırka, bir kuru ekmekle yetinirler.

Onların patavatsızca yahut rastgele söylediği sanılan bir cümlesi, muhatabının sakladığı bir sırra, işlediği bir günaha yahut gelecekteki bir haline işaret eder. Riyasızdırlar. Gösterişten, el öptürmekten, övgüden tamamen uzak bir şekilde içlerinden geldiği gibi yaşarlar.

Elazığ kültürü, bu meczupları "Meczuplar Şehri" yakıştırmasına yakışır bir hürmetle ağırlar. Esnaf onlara dükkânının en başköşesini açar, çocuklara onlara taş atmak değil saygı duymak öğretilir. Çünkü bilirler ki, o hırkaların altında gizlenen ruh, Hak katında çok başka bir yerdedir. Bu manevi halkanın, Elazığ hafızasında ve sokaklarında derin izler bırakmış en müstesna figürlerinden biri şüphesiz Deli Cevdet'tir.

Elazığ çarşısının, Gazi Caddesi'nin, İzzetpaşa Camii çevresinin simgesi haline gelen Deli Cevdet, şehrin adeta yürüyen bir manevi pusulasıydı. Üzerinde

taşıdığı kendine has eşyaları, kimi zaman sert fakat arkasında derin bir merhamet barındıran bakışları ve çevresindekilere söyledikleriyle sıradan bir sima olmadığını her haliyle belli ederdi.

Deli Cevdet'in manevi dünyası, onu tanıyan Elazığlıların hafızasında şu halleriyle yer etmiştir:

Deli Cevdet, sokakta yürürken durup dururken birine bakar, hiç beklemediği bir anda sert bir cümle kurardı. O cümleyi duyan kişi önce şaşırır, ardından Cevdet'in tam da içinden geçirdiği bir düşünceye yahut kimseye söylemediği bir sıkıntısına parmak bastığını anlayıp ürperirdi. Elazığ insanı Deli Cevdet'i gördüğünde bir huzur duyardı. Bir dükkâna girmesi, o dükkânın bereketi sayılır; bir kelam etmesi, bir nasihat kabul edilirdi. Onun öfkesi bile nefsi değil, hakikate hürmetsizlik edeneydi. Elazığ'ın dervişleri ve meczupları, şehre sadece renk katmamış; buradaki insanlığın, komşuluğun ve merhametin seviyesini de tayin etmiştir. Bir şehir düşünün ki; aklını kaybedeni dışlamak yerine ona "Allah'ın özel kulu" gözüyle baksın, onu başköşeye oturtup duasına talip olsun.

İşte Elazığ'ın manevi havası tam olarak bu maya ile yoğrulmuştur. Harput'un türbelerindeki sessiz dervişler ile Elazığ sokaklarındaki Deli Cevdet gibi sesli dervişler, aynı hakikat denizinin farklı dalgalarıdır. Biri ilim ve zikirle O'na yürümüş, diğeri aşk ve cezbe ile O'nda kaybolmuştur.

Bugün Gazi Caddesi'nde yürürken kulağınıza çalınan bir ney sesi, Harput'tan esen serin bir rüzgâr yahut eski bir esnafın anlattığı bir Deli Cevdet hatırası; Elazığ'ın bu dervişane ruhunun halen dipdiri ayakta durduğunun en büyük ispatıdır.

REKLAMLARINIZ İÇİN
BİZİ ARAYINIZ...
0553 253 30 90

Atıcı'dan "Harput Medreseleri"

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Elazığ Kültür ve Turizm İl Müdürü Sanat Tarihçisi Kadir Atıcı, bölgede ve tarihi arşivlerde yürüttüğü araştırmalar sonucunda kaleme aldığı "Tarihte Harput Medreseleri" başlıklı ikinci kitabını yayımladı.

2004-2013 yılları arasında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü'nde lisans ve yüksek lisans eğitimini tamamlayan Kadir Atıcı, Malatya'daki ilk görevinin ardından 2014 yılında Elazığ'a geçerek Harput İçkale Kazısı'nda kazı başkan yardımcılığı üstlendi. Saha ve yüzey araştırmalarıyla kırsal alanlardaki kültür varlıklarını tespit edip tescil ettiren Atıcı, Cumhurbaşkanlığı ve Osmanlı Arşivleri'ndeki verilere dayanarak 2021 yılında Harput'taki vakıf ve meslek gruplarını konu alan " Harput'ta Vakfa Tabi Meslek Grupları" adlı ilk kitabını çıkardı. Yürüttüğü saha ve arşiv incelemelerinde Harput'un Osmanlı döneminde 19 medreseye ev sahipliği yapan önemli bir eğitim merkezi olduğunu belirleyen Atıcı, günümüze yalnızca Esediye Külliyesi'ndeki bir medrese temelinin ulaştığını tespit etti. Tarihte Harput Medreseleri adlı ikinci kitabı yayımlanan yeni çalışmasında Harput medreselerindeki muallim silsilesini ortaya koyan Atıcı, İshak Sunguroğlu'nun "Harput Yollarında" eserindeki tasvirleri de mimari planlara dönüştürerek literatüre kazandırdı. 2026 yılının Şubat ayında Elazığ İl Kültür ve Turizm Müdürü olarak atanan Atıcı, idari çalışmalarının yanı sıra Harput yapılarındaki mitolojik sembolleri ve Orta Asya izlerini konu edinen üçüncü kitabı üzerindeki araştırmalarını sürdürdüğünü kaydetti.

Saha ve arşiv araştırmaları sırasında Harput'un geçmişte Osmanlı coğrafyasının en önemli ilim merkezlerinden biri olduğunu öğrendiğini ifade eden Atıcı, "Ciddi bir ulema kadrosuna ve talebe yoğunluğuna sahip bulunduğunu tespit ettim. Talebelerin medreselerde yetişip icazet alarak Osmanlı coğrafyasının çeşitli noktalarına muallim olarak gönderildiğini ve bu ağın merkezinin Harput olduğunu gördüm. Yaptığım incelemelerde Harput'ta toplam 19 medrese tespit ettim; bunlardan günümüze yalnızca Esediye Külliyesi'ndeki bir medrese temeli ulaşabilmiş, diğer 18 medreseden ise herhangi bir iz kalmamıştır. Tüm bu bulguları 'Tarihte Harput Medreseleri' başlıklı ikinci kitabımda bir araya getirdim. Çalışmada Harput'taki ilk medrese mualliminden son muallime kadar olan silsileye yer verdiğim gibi, merhum İshak Sunguroğlu'nun 'Harput Yollarında' eserindeki medrese tasvirlerini mimari planlara dökerek araştırmacıların hizmetine sundum" diye konuştu.

Üzümler diyarı

Kıt kıtı, Hasan-ı, Ternebi (tahannebi), Bekir Ağa, Şilfonu, Yenür, Kış Üzümü, Kavurma Üzümü, Boğazkere, Öküzgözü, Tilki Kuyruğu, Gelin Parmağı, Keçi Memesi bu isimler ne diye soracak olursanız Elazığ'da üzüm isimleri diyeceğim. Bereketli topraklarımızın nice meyvelerinden biridir üzüm. İçlerinde ilk çıkan üzüm ternebi diye hep söylenirdi. Ağustos ayını ilk haftasında değermiş. Sıcaklık arttı mı annem üzümler değecek ternebi de bunlardan ilki derdi. Ternebiye benzer çok üzüm var tabi ama ternebiyi nasıl tanıyacaktım. İnce kabuk sulu, kekremsi, kendine has kokusu olan, kütür kütür, şekerden ortası yarılmış, sarıya çalan, ağızda hışş diye dağılır diye tarif ederken annem ben bunun için gurme olmak gerek diye düşündüm. Tabi ternebi üzümünü bulmak da bir o kadar zor olacaktı. Eve çeşit çeşit üzüm alırken hiçbirinin ternebi olmadığını duyunca nasıl ayırt edecektim diye kara kara düşünürken. Bir gün sepetinde üzüm satan yaşlı bir köylüden ternebi buldum eğer ternebi değilse geri getir demişti. O gün bugün güzel kokusunu ve ağızda gevrek yutması kolay üzümü tanıdım artık. İlk çıkan üzüm ternebiydi. Kışın sonunda da kavurma üzümü ve kilerde tavana asılan kabuğu kalın dayanıklı üzümlerle sezonu kapatıyorduk. Kavurma üzümü demişken kavurma pişince yenen bir üzüm olduğunu öğrendim. Annem kavurma pişirme zamanı olgunlaşan bu üzümümün ekşi ve siyah olduğunu anlatır. Bu anektotu annemden aktaracağım size

OYA ORHAN

Annem köyde kazanlar dolusu kışlık kavurma yapma zamanını hatırladığında hep o anısı gelir aklına. Kavurma pişince köy halkı, gelen geçen bir ağız da olsa o kavurmayı tadarmış, o sırada anneme de "hadi git ekşi siyah üzüm getir, yediğimiz kavurma midemize dokunmasın" derlermiş. Annem de sepeti (elce) alır, Kavurma üzümünü almaya barut bahçesine gidermiş, hışırtılardan dökülmüş yaprak sesinden korkup "yılan geliyor" diye korkup bir salkım üzüm sadece sepete bırakırmış. Komşular da "Ana ne kadar Nekessin bir ham üzüm getireydin" dediklerinde annemin yılanlardan korkup bir salkım üzüm getirdiğini bilemezlermiş. Bir ham üzüm de birkaç salkım dan oluşan üzüm demekmiş. Annem yılandan korktuğu için bir salkım üzüm getirmiş ama kavurmayı tabak tabak konu komşuya dağıtırmış. Kavurma tenekeleri yine de dolar taşardı derdi.

Paylaşmanın bereketini anlatırken Kavurma kazanına okunan dua, pişirmeye başlarken söylenen besmele ve bir tike de olsa paylaşmanın güzelliğiydi anlattığı.

Üzümler değdi mi?
Pilitler kurudu mu?
Dama bastık serildi mi?
Salk da üzüm şiresi sıkıldı mı?
Kazanda üzüm suyu duruldu mu?
Saplı ile bulamaç karıştırıldı mı?
Orcikler bastıklara sarıldı mı?
Bir potik orcik,

Bir dolak orcikle ninemin cebine girip bir çocuğun yıldızlı gülüşüne dalıp gitmekti mutluluk. Yalın ayak koşan çocukluğumuzun bir gülümseyişiydi bir parça orcik.

Üzümünün orciğe bastığa dönüşme serüvenini başka bir yazımda anlatmak ümidiyle...

Ahıska Türkleri Ahlat'a yerleştiler

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Ukrayna'da çıkan savaşta ülkede mahsur kalan Ahıska Türkleri'nin tahliyesi 2022 yılında Herson kentinden Elazığ'a başladı. Kafileler halinde kente getirilen 2 bin 600 Ahıska Türkü, Aşağıdemirtaş Geçici Konaklama Merkezi'ne yerleştirildi. Burada valilik koordinesinde vatandaşların tüm ihtiyaçları karşılanırken, devlet tarafından Bitlis'in Ahlat ilçesine iskan çalışmaları başlatılmıştı. Bu çerçevede ilk olarak Elazığ'da 218 aileden oluşan 703 kişinin yerleştirilmesine karar verildi. İlk etapta gönderilecek olan 35 aileden oluşan 91 Ahıska Türkü için 2024 yılında geçici konaklama merkezinden uğurlama töreni düzenlenerek, otobüslerle Bitlis'in Ahlat ilçesine uğurlanmıştı. İkinci kafile ise 72 aileden oluşan toplam 242 Ahıska Türkü Ahlat'a uğurlandı.

Elazığ'daki Aşağı Demirtaş Geçici Barınma Merkezi'nde bir süre misafir edilen Ahıska Türkü aileler, düzenlenen programla kalıcı ikametleri olan Ahlat'a uğurlandı. Uğurlama programına Elazığ Valisi Numan Hatipoğlu da katıldı. 72 aileden oluşan toplam 242 Ahıska Türkü, programın

ardından Ahlat'a hareket etti. Uğurlama sırasında Ahıska Türklerinin yıllar boyunca yaşadığı göç, sürgün ve vatan hasretine dikkat çekildi.

Vali Numan Hatipoğlu, Ahıska Türklerinin Türkiye için yalnızca misafir olmadığını belirterek, aynı milletin evlatları ve kardeşleri olduklarını ifade etti.

Hatipoğlu, Ahlat'a yerleşecek ailelere yeni yaşamlarında huzur, sağlık, mutluluk ve bereket diledi. Vali Hatipoğlu ayrıca dünyanın farklı bölgelerinde yurtlarından ayrılmak zorunda kalan soydaşların ve mazlumların güven ve huzur içerisinde yaşamaları temennisinde bulundu.

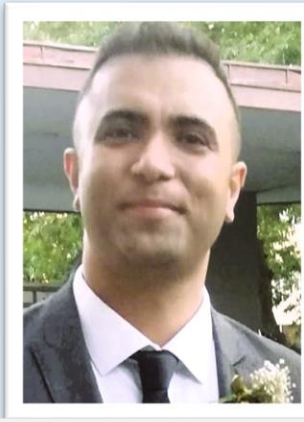
Programda, Ahıska Türklerinin Türkiye'ye getirilerek güvenli bir yaşam sürmelerine yönelik çalışmalara da değinildi. Devletin soydaşlara yönelik desteğinin sürdüğü ifade edildi.

Uğurlama programının ardından 72 aileden oluşan 242 Ahıska Türkü, yeni yaşamlarını sürdürecekleri Ahlat'a gönderildi.

ELAZİZLİ ŞÜKRÜ HOCA

Şükrü hocam nasılsınız?
Soruyu yılların eğitimcisi olmanın verdiği bir vakar ile ciddiye alır, saygının oldukça üst seviye olduğu bir sevgiyle bilgece; -iyiyim Ahmet hocam, siz nasılsınız? der. Sesini duysanız, biraz tanısanız boş konuşmadığımı anlarsınız, bana hak verirsiniz. Mwmleketi ve memlekete dair her meseleyi, "ülkem gibiyim" cevabından kısaca anlayabilirsiniz.

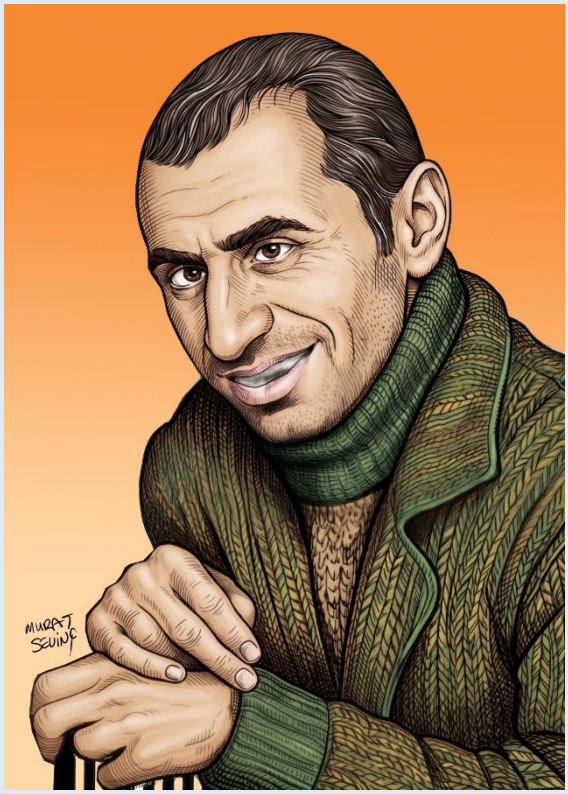
AHMET KUTLUAY

Şükrü hoca'yı yazmayı düşününce aklıma ilk gelen başlık "Elazığ'ın Şükrü" yazmak idi aslında. Ancak yıllarını Türk milli eğitimine adamış bir eğitimciden bahsederken daha dikkatli olmam gerektiğini düşündüm. Elazığ'ın Şükrü ifadesi de kötü olmazdı belki de... Nihayet insan gibi mekan da Hak Teâlânın nimetlerine mazhar olduğu için şükür ile mükelleftir herhalde. Ve güzel insanlar da bulundukları mekanı şereflendiren, sabırsızların içinde sabrıyla, şükürsüzlerin içinde şükrüyle ışık tutandır.
Kavram kargaşasının egemen olduğu günümüzde sabır ve şükür de yanlış kullanılan ya da anlaşılmayan kelimelerden olabiliyor, ayrı mesele. Örneğin Hakkı gözetmek için haksızlıklara isyan etmek, yanlışa yanlış diyebilmek de (Hak ile bâtılı birbirinden ayırma sorumluluğu verilen insanın) sabrın ve şükrün hâle yansıması olabilir mi diye sormak istiyorum.
İşte sevgili Şükrü hocam da bunca kavram kargaşasının içinde arı duru bir kavramın insana dönüşmüş hâlini temsil ediyor adetâ.
Anadil yeterliliğinin ve kalitesinin bütün yaşam kalitemizi belirlediği bir dünyada güzel Türkçemizi öğretmeye hayatını adamış bir eğitimci.
Yunus Emre gibi bilgelerle mayalanan Türkçe hakikatin dili olmuş, katman katman derinleşen incelikleriyle her inanış ve anlayışa kendini ifade etme fırsatı sunan bir hazineye dönüşmüştür. Bu hazine her zaman yanı başımızda olsa da ne kadar farkında olduğumuzu kendimize soralım. Anadilimiz Türkçe olduğu halde günlük hayatta kaç kelimelik bir repertuar ile kendimizi ifade ediyoruz sorgulayalım.

Şükrü Yıldız hocam, Türkçe'nin o ferah ve engin ırmağını taze dimağlara sunmaya hayatını adamış bir eğitim emekçisi. Yetiştirdiği binlerce öğrenci ile biz farkında olmadan hepimizin hayatına dokunan öğretmenlerimizden biri. İnsanların kendini ifade etmeyi, doğru iletişim kurmayı başarmasının temelinde hepimizin bildiği gibi anadil yeterliliği yatıyor.
İletişimin, ilişkilerin neredeyse bütünüyle sanallaştığı, ekranın egemenliğine teslim olduğu günümüzde gerçek bir insana dokunmak ve de yüreğine ulaşmak kelimelerle mümkün. Şükrü hoca gibi insanlar medeniyetimizin zamansız mekansız değerlerini, kültürümüzün en temel taşıyıcısı olan dilimizi, dilimizin güzel kelimelerini yaşatıyor. Dilimizi bir bayrak gibi sonraki nesillere emanet ediyor. İyi ki öğretmenlerimiz var. İyi ki varsın Şükrü hocam.

GAKGO RECEP

YÜCEL ÇAKMAK

O'nu, elindeki bakır veya demir tasla tanırız. Elindeki tası hiçbir zaman bırakmayan Deli Recep, Elazığ halkının sevip saydığı zararsız delilerinden biridir.

Recep Kaya, 1953 yılında Elazığ'da doğdu. Hayatının büyük bir bölümünü Bölge Mahallesi'nde geçirdi. Bölge Mahallesi'nde Bekir'in kahvesine takılırdı. Zararsız biriydi Bölge Mahallesi'nin tanınan simalarından Yusuf Eroğlu, Deli Recep'i Bölge Mahallesi'nden tanıdığını ve Recep'in herkese daha doğrusu tanıdıklarına köyüyle hitap ettiğini belirterek, bana da "Hanköylü Kolo Yusuf geldi" derdi. TÜRKER hocanın adamıydı. Hanköylü Ağa diye hitap ederdi." diye söyledi.

Prof. Dr. Türker Eroğlu ise ömrünün 27 yılını geçirdiği Bölge Mahallesi'nde Deli Recep'i tanıdığını ifade ederek, "Recep adlı, aklî melekeleri bakımından hasta olan biri vardı. Hem "Deli Recep" denirdi, hem de "Gakko Recep". Recep aslında kimseye zararı olmayan, bütün mahallenin sevdiği biriydi. Bir elinin avucunun içinde bulunan sal taşa diğer eliyle vurur, "E nee nee nee" şeklinde melodik bir şeyler mırıldanırdı. Bu tekerleme şeklindeki ezgili sözleri kimse anlayamazdı. Recep bu taşa "Tetik" veya "Dettik" derdi. Bilirsiniz Elazığ ağzında "Teto" "El" anlamına gelir. Herhalde Recep'in "Tetik" dediği sal taş, elinde kullandığı ve anlaşılamayan tekerlemesine ritim tutturduğu bir eşlik sazıydı. Sanki "Tetik" ifadesi "El Çalgısı" anlamındaydı.

Recep'in iaşe ve ibadesini mahalle sakinleri karşılardı. Onun karnını doyurur, yiyecek temin eder veya para verirlerdi.

Recep'in en önemli özelliği, şahısları bir kere görmüşse onu hiç unutmaması; ismini ve kimliğini söylemesiydi. Yani görsel ve işitsel hafızası üst seviyedeydi.

Mesela karşılaştığımızda:

- Gakko beni tanıdın mı? diye sorduğumda

Recep:

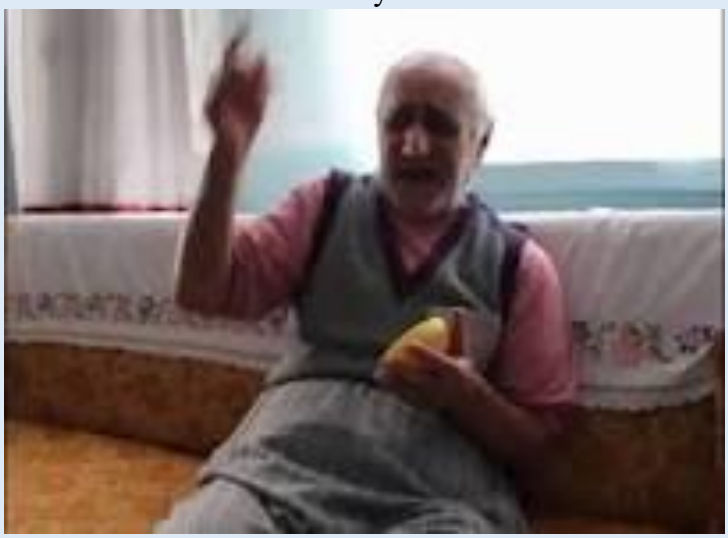
- Heheee, Gakko tanıdı… Hanköylü Şöför Memed'in oğlu Ağa, diye cevap verirdi. (Ağa benim mahalledeki lakabımdı.)

Mahalle sakinleri ona takılsalar da Recep mahallenin gülüydü." diye tanıttı.

Recep'i hatırlayanlardan biri de Dergimiz Yazarı Bilal Civelek'di. Civelek: "Tatil başlar başlamaz Gazi Caddesi köşesinde Azot Sanayi Kulübü vardı.

Orada garson yardımcısı olarak işe başladım.

Ortaokulu bitirmiş liseye başlayacaktım.
Kulübe, genellikle Azot sanayi fabrikası çalışanları, karayolları memur kesimi ve Elazığsporlular gelirdi. Ömer, Orhan, Hıdır gibi Elazığspor'un gözde oyuncuları her akşam buraya takılırlardı.
Kulübün arka penceresi de yazlık Saray Sineması'ydı. Hem çalışır hem de bedava film seyrederdik. Bir iki hafta sonra bütün müşteriler benim talebe olduğumu öğrenince daha da sevmeye başladılar. Kalkarken bahşiş bırakmadan gitmezlerdi.
Beni bakkala bir şey almaya gönderdiklerinde paranın üstü bana kalırdı. Bazen de Deli Recep gelir, elindeki tasla oynarken yemek isterdi. Herkesin Recep'e sorduğu ilk soru; "Beni tanır mısın?" sorusuydu.

Deli Recep önce baba isimlerini sonra mahalle ve köylerini söyler sonra tanıdığı için havaya zıplar sevinirdi. Para verirlerdi, kâğıt paraysa alırdı, demir paraları sevmezdi. Zaten zavallı parayı alır yolda ya düşürür ya da uyanıklar elinden alırlardı. Parayı alırdı ama neye yaradığını bilmezdi."
Recep, bir dönem Elazığ Belediyesi Kaya Karakaya Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi'nin müdavimlerinden biriydi. Huzurevinde mutlu olduğunu söyleyen Recep, huzurevi personelinin kendilerine çok iyi davrandığını ve her gün sıcak yemeğin çıktığını söylüyordu.
Zamanla görme yetisini yitiren Deli Recep; şimdi ise Elâzığ'da Merkez'e bağlı Beşik Köyü'nde Ablası Saime Tunç'un yanında hayatını idame ettiriyor. Recep'in bakımını ise erkek kardeşi Vahap Kaya üstleniyor.
Deli Recep Kaya'nın Türkiye'deki tüm evliyaların yerlerini ezbere bilmesi hâlâ konuşulan, hayretle anlatılan bir özelliğiydi.
Elazığ'da kaldığı dönemler her gün Berber Mehmet Hanifi Karataş'a gider sakal tıraşı olurmuş. Üstelik kalfa da tıraş olmazmış. Berber Karataş, "Recep Ağa neye gelmiş" derdi. Recep ise "Recep fıstık olmaya gelmiş" derdi.

"Yoğurdu dökün"

Deli Recep ile ilgili ilginç anılar bulunmaktadır. Bunlar halk arasında genelde dile gelmektedir. Yine bir gün elindeki tas ile çarşı esnafını gezen Delir Recep, Abdullahpaşa Mahallesi minibüs durağının karşısında bulunan şarküteri satan bir işyerinin önüne gelerek, dükkânın önünde duran bakır kapta (bakraç) bulunan yoğurdun dökülmesini ister. Esnaf ise buna yanaşmaz. Recep ısrarları sonucu, esnafın yanında bulunan bir kişi yoğurdun parasını vererek, yoğurdu caddeye boşaltır. Boşalan kabın içinde küçük bir yılanın olduğu görülür.

Mehmet Çelik:

"Metinde anlatılanlara katılıyorum. Bazen kıyafetlerini yırtarak çıplak olurdu. Bekir hoca ve Nefiye'den bahsederdi. Çorbacı Hacı Ömer'den çorba içerdi, bizim dükkânda da kebap yerdi. Deli Cevdet, Recep'i sever, kollardı. Bunlar deli değil Allah'ın veli kulları. Allah bakan bacısından razı olsun. Allah kendisine de sağlıklı uzun ömürler versin."

Hamza Gözler:

"Birde para verildiğinde yıpranmamış yeni banknotları sever alırdı. 'Cecid mi gakgo cecid mi' derdi. Paranın kenarını yüzüne sürer traş eder mi gibi bir hareket yapardı. Para eskiyse almazdı. Ama büyük parayı tanırdı. Son zamanlarda ben Elazığ'dan çıkmadan 1986 falandı herhalde. Biraz yıpranık eski ama rakam olarak orta üstü bir para verdi bir arkadaş 20 TL olabilir. Paraya bir baktı eski, rakama baktı hatırı sayılır...
Yine götürdü suratına sürdü kenarını sonra 'edey edey tyaş edey' dedi ve koşa koşa gitti."

Susadım Harput kitabı devam; 8. Bölüm

Diyarbakırlı ninemin hikâyesi

Ben ilkokula başlarken beş derslikli tek katlı çok güzel bir okulun yapılışını net hatırlıyorum. Burası da eski yanan okulun tam karşısındaydı. Eski yanan yerdeyse sadece bodrum katın bazı odaları hala ayaktaydı. Babamda tekrar buraya görevli olarak verildi. Bu arada Seyid Hıdır amcanın evinde bir yılımızı farkına varmadan doldurduktan sonra babam okula bitişik ve kira derdi olmayan okulun iki odalı lojmanına taşınmak için gerekli yerlere müracaat etmişti. Okul müdürü Mustafa Koşar beyle izin almışlardı. Bir sabah babam müjdeyle lojmana taşınacağımızı kira vermeyeceğimizi azda olsa rahat edeceğimizi söyledi. Taşınma esnasını hiç hatırlamıyorum. Ama oradaki komşulara da alıştığımız için arıyordum. Yeni evimize de yakın olduğundan dolayı her gün oralara gidip zamanımı geçiriyordum. Ve Akşam oturmalarına da annem ve kardeşimle gidiyorduk. Babam bizimle gelmiyordu. Zaten buradaki erkeklerin hiç biri özel bir gün veya olay olmadıkça gece oturmalarına evlere gitmezdi. Tüm erkekler kahvehanelerde toplanır geç vakitlere kadar eğlenirlerdi. Öyle ki eve geldiği vakit üzerine sinen sigara kokusundan şiddetle kaçardım. Ve ayrıca kendiside içerdi. O dönemlerde filtreli sigaralar revaçtaydı. Marllboro karaborsa olduğundan herkes içemezdi. Samsun Maltepe filtreli ve memur kesiminin rağbet ettiği ve tercihiydi. Babam da önceleri filtresiz Birinci, Sonrada Bafra sigarası içmeye başladı. Ve yine o dönemlere ait filtresiz olarak Bitlis ve Yenice sigaraları da çıkıyordu. Neyse devam edeyim. Biz eski evden taşınalı henüz bir kaç ay olmuştu ki bir kış gecesinde yine Süleyman amcalara oturmaya gitmiştik. Ve evde yaşlı bir misafirleri vardı. Bakalım bu misafirimizin başına neler gelmiş. Bak çocuk sen sen ol yaşlıya kimsesize garibe evsize sırt çevirme ki Allah katında yerin olsun. Sen unuttuğunda bile seni unutmayan seven hatırlayan bir yürek olsun.

İRFAN KARABULUT

Misafirimiz diyar bakırdan gelmiş yaşlı kimsesiz pamuk bir fakir ninemizdi. Annemle biz adını bilmediğimiz bu yaşlı kimsesiz kadının adını geldiği şehirle özdeşleştirdik. Diyarbakırlı ninemin hikâyesi de hayli acıklıydı. Bu ninemiz Diyarbakır'da gençliğinde biriyle evlenip yerleşmiş diclenin kıyısında kurulu Mezopotamya'nın en güzel şehrine. Ne yazık ki kader fazladan birkaç iyi rahat günü çok görmüş olacak ki, gençliğin en güzel çağında eşini ondan geri almış. Genç yaşında eşi ölünce fakirlik, yalnızlık ve çaresizlik onu bizimle komşu olan Süleyman Kılıç amcalara kadar getirerek sığınmaya muhtaç etmişti. Çaresizce üç beş parça eşyasını tek bir eski tarihi tahta sandığına tıkayıp birinin yardımıyla otobüse bindirilip buraya yukarı şehir Harput'a gönderilmiş. Senin anlayacağın çocuk gidecek yeri olmadığı için sığıntı olmuş. Bir akşam Süleyman amcalara oturmaya gittiğimizde eşi Fecire abla bize kapıda karşıladı. Can ciğer ve mert bir aile olmakla beraber birde güzel dostluğumuz vardı bu aileyle. Biz nineyi o akşam görüp tanıştık. Nur yüzlü güzel pamuk ve kırışık derili elleriyle ve yıllara meydan okuyan cılız bedeniyle asırlık Osmanlı kadınıydı gül yüzlü ninemiz. Ev sahibiyse huyunu suyunu davranışlarını bilmediği bu yabancıdan kendince haklı olarak gitmesini isteyecekti. Kısaca sabahla beraber kapıya koyacağını söyleyip koydu son noktayı iyi bildiğimiz komşumuz. O akşam geç saatlere kadar Süleyman amcalarda oturduğumuzu ve gecenin sonunda da nineyi alıp kendi evimize getirdiğimizi iyi hatırlıyorum.

Zavallının sadece bir eski tahta tarihi el yapımı sandığı ve içinde değer verdiği birkaç hatırası vardı. Onu da sabah olunca ya babam gidip alacaktı ya da akrabaları bir çocukla bize gönderecekti. O soğuk kış gecesinde ben ve kardeşim sevinçli annem ise merhametinden

dolayı mutlu ama buruktu. Yol boyu ben kardeşimle kahkaha ve şakalaşmalarla çok neşeli sevinçliydim. Oldum olası hep bir büyüğün bizimle olmasını severek istemişizdir ailece. Ki bu halada böyle devam ediyor. Hep gittiğim yerlerde mutlaka bana bir gün geçirip görmüş nine rastlamıştır. Kendi yaşamımda bu yaşlılardan manevi destek alıp hayatta emin adımlar atmışımdır. Ertesi günün sabahını yoksul evimizde yabancı birinin varlığıyla fakir ama neşe içinde karşıladık.

Nine bizden evvel uyanmış sabah namazını kılmıştı. Kalın tahtadan yapılmış açık alanda bahçelerde oturulan kerevit, bank versiyonu makata bağdaş kurup oturmuştu. Elinde tütün tabakasını açmış sigara sarıyordu. Yanında kendi gibi tarihi muhtar çakmağı, tütün tabakası ve bakırdan yapılı göz nuruyla işlenmiş minik bir kül tablası vardı. Ben sevinç ve merakla yanına gidip ne yaptığına bakıyordum. Çünkü kadınlar gördüğüm kadarıyla sigara içmezlerdi. Bu kurala yaşlılığı sebep sayamazdım. Yani çocukta olsam çevremdeki büyüklerimden böyle görmüştüm. Tabakasından kanı çekilmiş kuru, titrek parmak uçlarıyla aldığı bir çimdik tütünü baş ve işaret parmakları arasına sıkıştırdığı ince beyaz kâğıda usulca serip bıraktı. Sonrada tabakasını kapayıp sol tarafına bıraktı. İki elin parmak uçlarıyla tekrardan içinde serili tütün bulunan sigara kâğıdını oval şekilde bir kaç kez yuvarlayıp ileri geri hafif yumuşak parmak hareketleriyle silindir haline getirdi. Ardından sigara kâğıdının dışta kalan ucunu diliyle hafif ıslatıp birbirine yapıştırdı. Sonrada hazır olan sigaranın bir ucundaki fazla kâğıt parçasını içe doğru kıvırıp o susuzluktan kavruk, kurumuş, çatlak ve nikotinden sararmış toprak renkli dudak aralarına ürkekçe yerleştirdi. Düşünceli ve hareketleri bir filmin ağır çekimi gibi çok yavaşçaydı. Başını hafif yan yatırıp sağa eğimle ileriye çakmağa doğru bir bakış fırlatıp telepatikçe nerdesin demekti bu. Çakmaksa bu sadık efendisinin isteğiyle irkilip ateşiyle sigarayı yakmaya amade bir edayla kendisini çoktan hazırlamıştı. Kendini o narin şefkat dolu ellerde alevinden çok daha sıcak ve güvende hissediyordu çakmak. Diyarbakırlı ninem son bir gayretle kolunu ok gibi bir fırlatışla uzanıp çakmağı aldı. Sağ elindeki muhtar çakmağını sigaraya yakın tutup bin bir emek verip yaptığı eserini acımadan tutuşturdu.

Sigaranın katlı kâğıt ucu alevi görünce hemen sevgilisine kavuşmuş gibi arsızca sarıp sarmaladı. Ninem sonrada elindeki çakmağı sigara tabakasının üzerine bıraktı. Ağırdan ağıra ve yarına acelesi olmamışçasına kendini yıllarını gençliğini yakar gibi, sarma tütünden yapılı kaçak sigarasından upuzun derin nefesler çekiyordu. Konuşurken gırtlağından çıkan sesi sert asabi keskindi. Bana hep “akıllı olmazsan seni tumanıma koyarım” dediği halde bu tatlı ihtiyardan hiç bir zaman korkmadım çocuk. Tuman dediğimiz ise kadınların rahat hareket etmesi için giydikleri yöresel şalvardır. Genelde yaramaz çocukları sakinleştirmek için kadınların aralarında biz çocuklara uslu durmazsan seni tumanıma, kara donuma (şalvar) koyarım diye korkuttukları bir cümleden ibaretti. Bu söz kardeşimde şok etkisi yapmış hep korkmuştur. İşte çocuk yaşlı kadının bize gelişi böyle oldu. O bizimle belki bir kaç yılını rahat yaşadı, belki de sevgiyi geç bulup erken kaybetmesiyle öksüz kaldı. Bir gün Diyarbakırlı ninemiz öğlen namazını kılarken annem de ona hevesle gördüğü kadarıyla abdest almış ve yanında seccade serip namaza durmuştu. Oysa Alevi mezhepli olduğumuzdan geleneğimizde namaz kılmak yoktu. Büyüklerimizden öyle görüp öğrenmiş öyle de öğretiyorduk. Annemde ne namaz nede dua bilmediği için nenenin hareketlerini uygulayıp kendince içinden dua etmişti. Önce nine sonrada beraberinde annem namazını bitirdiler. Diyarbakırlı nine daha dudaklarındaki duanın sıcaklığı geçmeden, feryat figan etmeye, anneme kızmaya başladı.

-Diyarbakırlı Nene: Ana vıyy başıma gelen vah vah noli ha? Aaa gızım sen Allahtan gorh mi misin?

Senin yaptığın dorğu bi şe deel heç deel. Allah yoluna sevabına namaz gılim niye benle dalğa geçisin? Günah ha ataşta yanisin ha. Bi daa ele etmiyesin gızım.

-Annem: Nolmuş ki ben bilmim içimden geli gılmağ istedim. Nası dua edili bilmim, saan bahtım elım yuzum yudum. Nolmuş kine Yanunda ayağda durdum eğüldüm gahtum. Ziyarete gettiğim kibi dua oğudum.
Nine ateş köpürmüş halde söylenerek sigara tabakasını ve çakmağını alıp tekrardan namaz kılmak için yerinden kalktığı makata oturdu. Diyarbakırlı nine oturmasına oturdu da, sanki hıncını makat ve döşekten çıkarmak istercesine kıvranıp duruyordu. Kadının kızgın küskün olduğu her halinden belli oluyordu. Bir yandan kadın haklıydı bu güne kadar böyle bir şey hiç görmemişti. Şimdiyse görünce şok oldu ve kızmaya başladı haklı olarak. Oysa annem yalvarmalar yakarmalarla birlikte, Kuran-ı Kerim üstüne yeminler edip dualar okuyarak alay etmediğini, içinden geldiğini ve yapmak istediğini söyleyince ninemiz yavaş yavaş inandı anneme. Çünkü annem her ne kadar okul görmese de cahil dindar geleneklerine bağlı bir kadındır. Bu halende böyle devam ediyor. Elinden geldiğince muharrem orucunu niyazını ne olursa olsun bozmaz kaçırmaz. Temiz niyetli saf aynı zamanda inancı tam olan biri olduğunu herkes bilirdi. Ninede bunu duyup bildiği için inandı. Gün olaysız geçip tatlıya bağlandı. Bir süre sonra annem ve nine barıştılar annem Diyarbakırlı ninenin gönlünü almayı bildi. O akşam annem rüya görmüş sabah apar topar kalktığında kahvaltıda nineye anlatıyordu gördüklerini. “Rüyamda temiz huzurlu ve sakin bir yerdeydim. Yaşlı aksakallı ve elinde asasıyla beyazlar içinde bir derviş çıka geldi yanıma. Hemen eğilip elinde asa olan bu derviş dedenin elini öpüyorum. Dervişte başımı okşayıp, sırtımı birkaç kere sıvazlayarak anlamadığım duaya benzer bir şeyleri mırıldanıyordu. Önündeki yolu bana gösterip eliyle yürü bir şey olmaz geçersin deyince başladım yürümeye. Birkaç adım atıp arkamdaki dervişe baktığımda orada yoktu kaybolmuştu. Uyandığımda rüya olduğunu anlamıştım.” Dedi sakin bir şekilde kahvaltı eden asabi nineye. Nine kahvaltısını bitirene kadar susup sessizce annemi süzüp öylece bakakalmış halde dinledi dinleedi diiinleediii. Kalkıp tahta kerevitte her zaman ki makam yerine oturdu. Tütün tabakasını çıkarıp yine her zaman ki heybetli Osmanlı duruşlu edası sakinliğiyle sigarasını usul usul sarıyordu. Sararken hem suskun hem de derinden dalgındı. Öyle ki dakikalarca annemin ona baktığını bile görmemişti. Başını kaldırdığında annem halen ona bakıyordu cevap almak için.
Ve nine sükûtunu muhtar çakmağıyla sigarasını yakıp derin bir nefes çekmesiyle bozup, havaya resmi törenlerde atılan yirmi bir pare top atışını andıran üflemesini fırlattı. O vakitlerde insanlar bilinçsiz olduğundan kapalı mekânlarda sigara içiyorlardı. Ağır hareketleriyle çakmağını sigara tabakasının üstüne
koyup her zaman ki sol yanına sürdü. Sonrada ufak el işlemeli bakır küllüğünü alıp bağdaş kurulu halini bozmadan sağ dizine koydu. Başladı cızırtılı ama görüp geçirmiş ayaklı tarih edasıyla annemin rüyasını yorumlamaya. Nerden biliyor deme be çocuk dur hele Osmanlı kadını diyorum. Görmüş geçirmiş ehli Müslüman bir kadın ki hiç inancından taviz vermez. Ne olursa olsun hep başını beyaz tülbentle kapatırdı. Ninem yaşına rağmen mis kokulu olup elindeki giysilerle temiz giyinir daima abdestliydi. Ezanı sessizce huşuyla dinleyip namaz vakitlerini kaçırmaz ve ağzından dua hiç eksik olmazdı. Neyse kesme de dinle şöyle diyordu.
-Diyarbakırlı Nene: “Gıızıım gızım biz esgük etegük, saftuğ işte bi şe bilmik. Bele gördük böyüdük böyütüldük. Saa boşa gızmışım sen alay edisin sandıydım. Affola. Gördüğün derviş erenlerden hak gatındaki biriydi. Gösterdüğü yolda senin dorğu bildüğün yolundu. Allah senin temiz galbinle gıldığın namaz ve ettüğün duaları gabul etmüş. Benimkisü de sevaba değül boşa getti. Başan sürdüğü eliyle günahlarını temizlemüş üstündekü sıhıntıyı hastalıkları almış. Düzeliy dedüğüde istiy kine biz barışağ. İstiyki saan inanam bilimisin? Deyiki ben galben helen gırıh olmayam anlisin. Nolur beni effedesen gızım, ben ettim sen etmeyesin.”
Diyerek yenilgiyi kabullenen bu koca mağrur ve asil komutan annemi öpmek için yerinden kalkmıştı. Ondan evvel annem kalkmış ellerine sarılmıştı. Diyarbakırlı nenemiz o günden sonra kızmasa da, biz aksiliğini yaşlılığına veriyorduk. Biz göçüp Çukurova’ya yerleşene kadar bizim ailemizin en asil onurlu üyesi olarak kaldı.

Acice dünyada ününü artırdı

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Elazığlıların Acice olarak bildikleri doğal kaynak suyu üzerinden yetişen yeşil yapraklı su teresi, insan sağlığı açısından çok önemli faydalar sunuyor. Popülerliği her geçen gün artan ve farklı kullanım yöntemleri üzerinden değerlendirilen su teresi, yüzlerce yıldır değerlendirilen önemli bir besin kaynağıdır.

Farklı kullanım yöntemleri üzerinden değerlendirilebilecek olan bu lezzetli ot, son dönemlerde oldukça fazla ilgi görüyor. Özellikle az kalorisi bulunması ve besleyici olması ile beraber daha fazla tercih edildiğini söylemek mümkün.

New Jersey'deki William Paterson Üniversitesi tarafından 47 farklı gıda üzerinde yapılan incelemede su teresi, barındırdığı 17 hayati besin maddesiyle 100 üzerinden 100 tam puan alarak birinci oldu.

A, C ve K vitaminleri açısından zengin olan bu bitki, Türkiye'deki sulak alanlarda kendiliğinden yetişmesine karşın pazarlarda ve evlerde tüketim alanı bulamıyor.

Acice otu, halk arasında özellikle romatizma tedavisinde eklem ağrılarını hafifletmesiyle biliniyor.

Elazığ'da köylerde, özellikle sulak alanlarda ve dere kenarlarında doğal olarak yetişen acice bitkisinin, sonbahar aylarıyla birlikte toplanmasına başlanılıyor.

Yörede uzun yıllardır bilinen acice, sonbaharda kısa bir süre görülen yabani otlar arasında yer alıyor. Doğal ortamda yetişen bitki, vatandaşlar tarafından mevsiminde ve dikkatli şekilde toplanıyor.

Yöre halkı, acicenin genellikle taze olarak tüketildiğini ve bazı geleneksel yemeklerde kullanıldığını belirtiyor.

Acice otu, yaprakları kaynatılarak, suyu eklem bölgelerine sürülerek ya da içilerek kullanılıyor. Acice otunun aynı zamanda kan şekerini dengeleme konusunda yardımcı olduğu söyleniliyor.

Acicenin (Su Teresi) Faydaları Nelerdir?

Hem fiziksel hem de psikolojik olarak pek çok önemli faydası ile öne çıkan su teresi, farklı yöntemler üzerinden keyifli tüketilebilir.

- Kansere karşı koruma sağlar ve tedavi yöntemlerinde yardımcıdır.
- Tansiyon düşürücü bir etkisi vardır.
- Kemik gelişimini destekler ve sağlıklı kemiklerin korunmasına yardımcı olur.
- Diyabet tedavisinde oldukça etkilidir.
- Gerginliğe ve stresi azaltır, gün içerisinde pozitif bir bakış açısı sağlar.
- Sindirim sistemi ve mide için yararlıdır.

- Hücre yenilenmesini sağlar ve cildin daha genç ve güzel bir görünüm elde etmesine katkı verir.
- Bağışıklık sisteminin güçlenmesi için yardımcıdır.

Aciceden ne yapılır?

Faydaları ile çok sevilen ve son dönemlerde yaygın tüketilen su teresi, aynı zamanda oldukça da lezzetlidir.
Elazığ ve Doğu Anadolu yörelerinde su teresi olarak bilinen acice otu, genellikle sarımsaklı-domatesli salata veya garnitür olarak tüketilir. Ayıklanıp sirkeli suda yıkanan acice otları iri parçalara bölünür. Küp doğranmış domates, ezilmiş sarımsak, taze limon suyu, zeytinyağı ve tuz ile harmanlanarak taze bir salata olarak servis edilir.
İncecik kıyılan acice otu, salatalık ve diğer yeşilliklerle birlikte çırpılmış yoğuşa eklenir; sarımsak, tuz ve nane ile karıştırılarak sulu bir yaz mezesine dönüştürülür.
Soğan ve sarımsakla zeytinyağında hafifçe sote edilerek et ve sebze yemeklerinin yanında garnitür olarak tabağa eklenir.

Ağın'ın kaderi...

İlçem olan Ağın'a bir yıl aradan sonra yeniden gittim.
Zaten küçük bir alanı kapsayan ilçe merkezini yürüyerek dolaştım.
İlçenin üzerine adeta "ölü toprağı" serpilmişti. Üstelik Temmuz ayının ortasındaydık, yani diğer şehirlerdeki Ağınlıların memleketlerini ziyaret aylarındaydık.
Yollarda neredeyse kimse yoktu. Kahvehanelerde ancak birkaç masa doluydu. Esnafın kimi dükkanını hiç açmamış, kimi "dostlar alışverişte görsün" hesabı açmıştı.

BÜLENT UĞUR

Moralim bozuldu.
Yıldan yıla gerileyen ilçemin esnafı adeta kan ağlıyordu. Sadece esnaf mı? Balıkçısı, köylüsü, rençberi hepsi bu durumdan şikayetçiydi.
*****
İlçenin Keban Barajı kıyısında olması sebebiyle balıkçılık yaygın bir meslek. Bunun içerisinde kerevit avcılığı ayrı bir yer tutuyor. Ancak bu yıl kerevit avlamıyorlar.
Balıkçılık yapan dostum Nazım Yazıcı'nın söylediğine göre; geçen yıl kilosuna 350 TL veren aracı alıcılar, bu yıl 250 TL teklif etmiş. Oysaki bu alıcılar bunun 10 katından fazla bir bedelle kereviti yurtdışına ihraç ediyor.
Mazot ve işçilik başta olmak üzere artan masraflara karşın, düşürülen alım fiyatı!
Balıkçılar ne yapsın? Bırakmışlar kerevit avlamayı.
*****
İlçede görev yapan dışarıdan gelmiş memur ve işçilerin çoğu Elazığ'da oturuyor, Ağın'daki görevine sabah geliyor, akşam dönüyor. Buna bazı Ağınlılar da dahil. Kendi açılarından haklı gerekçeleri var; çocuklarının eğitimi, eşlerinin daha iyi koşulda yaşama isteği v.b.
İlçeye bir süre öncesine kadar Elazığ'dan gelişlerde feribot kullanılırdı, Keban Barajı'ndan geçmek için. İlçe halkının yıllarca beklediği köprü nihayet yapıldı. İl merkezi Elazığ'a gidiş gelişler kolaylaştı. Bu defa da ilçede oturmadan görev yapma rahatlığı oluştu. İlçe nüfusu olumsuz anlamda etkilendi.
*****
Pazar günü kahvaltı yapacak bir yer bulamadım. Açık olan tek lokantada kahvaltı yoktu. Diğer günlerde de fazla tercih hakkı yoktu.
Sadece üç lokanta vardı. Yemekler sınırlıydı. Onlar da haklıydı çünkü gelen yoktu, birkaç memur ve esnaf dışında.
Ağınlı biri olarak yemek problemimi ben çözemiyorsam, şimdilik tek kurtuluşu turizm olarak gözüken ilçeye gelen bir turist nasıl çözecek diye düşünmekten kendimi alamadım.
*****
İlçede; 1990'larda 500-600 arası olan öğrenci sayısı bugünlerde kreşten liseye kadar olan tüm okullarda toplam 130'lara düşmüş.
Her sınıf tek şube olarak hizmet veriyor.
İlkokulda sınıflarda 20'leri zar zor bulan öğrenci sayısı, lise sınıflarında 5-6'ya kadar düşüyor.
*****
Yaşlı nüfusla veya emeklileri ilçeye çekmekle Ağın gelişmez.
Bu gidişle sahipsiz görülen Ağın ilçelikten düşerse hiç şaşırmam ama çok üzülürüm.

BİR YERİ KALKINDIRMA...

Bir şehir, ilçe veya beldeyi ayakta tutan unsurların başında nüfus gelir.
Nüfus yoğunsa orası gelişmeye adaydır, değilse küçülür.

Eskiden köylerin başına gelen nüfus gerilemesi şimdi bazı şehir, ilçe ve beldelerin başında. Özellikle de Doğu Anadolu'da. Ağın da bundan nasibini alıyor!

*****

Nüfusu arttıracak veya en azından eldeki nüfusu koruyabilecek 3 önemli unsur var.

Birincisi gençlerde ve kadınlarda aidiyet duygusunu perçinlemek.

Bunun için gençlere; mümkünse üniversite dahil (bölgede yapılan tarım, hayvancılık veya su ürünleri ile ilgili bir yüksek okul olabilir) okuma imkanı sağlamak, sonrasında da iş imkanı yaratmak (üretimi teşvik etmek ve bacasız sanayi turizmi bölgeye çekecek projeleri desteklemek, mümkünse fabrika açmak).

Kadınların üretime katkı sağlayabileceği, gelir elde edebileceği, hobilerini geliştirebileceği imkan ve ortamlar yaratmak.

*****

İkincisi bölgenin ileri gelenlerinin (başta imkanlı aileler ve ülke yönetiminde görev almış kişiler) bağını koparmaması, imkanlarından yararlandırması.

*****

Üçüncüsü söz konusu yerin yöneticilerinin; yukarıda bahsettiğim konulardan en azından birisini en iyi şekilde yaparak görev süresini tamamlaması.

AĞIN'IN YÜZ AKI KADINLAR

Yukarıda bahsettiğim konularda ilçem genelde mağdur (istisnai birkaç yönetici ve ileri gelen hariç).

Ancak bir kesim var ki üzerine düşeni fazlasıyla yapıyor: Kadınlar.

Ağın'da birkaç kadının öncülüğünde bir kadın kooperatifi kuruluyor.

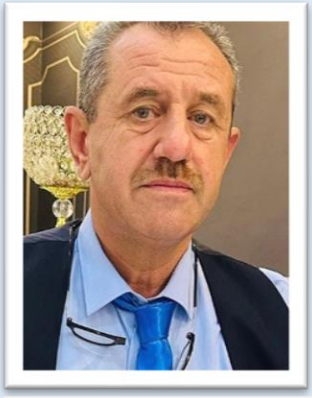
Kadınlar el ele verip hem yöresel ürünleri üretme konusunda bir şeyler yapıyorlar hem vakitlerini değerlendiriyorlar hem de aile bütçelerine katkıda bulunuyorlar.

Öncü ve örnek davranışlarından dolayı Ağın kadınlarını özellikle tebrik ediyorum.

Darısı saydığım diğer kesimlere ve unsurlara...

Öne Çıkan Elazığ Efsaneleri

Elazığ ve özellikle tarihi Harput kenti, dilden dile dolaşan pek çok büyüleyici efsaneye ev sahipliği yapar. Bölgenin en bilinen efsaneleri arasında
1-Harput Kalesi'nin (Süt Kalesi) harcına su yerine süt katılması,
2-Arap Baba Türbesi'ndeki bedenin ve kuraklık hikayesinin sırrı
3- Dünyaca ünlü Çayda Çıra oyununun doğuş hikayesi yer alır.

MUSTAFA DURĞUN

Süt Kalesi (Harput Kalesi) Efsanesi

Harput kalesinin bir adı da "Süt Kalesi"dir. Rivayetlere göre; Harput Kalesi inşa edilirken Harput'ta büyük bir kuraklık olur. Kuraklık olmasına rağmen hayvanlarda bolca süt bulunmaktadır. Öyle ki hayvanlardan kalan sütler de dökülürmüş. Devrin hükümdarının emri ile kale yapımında kullanılan harca su yerine süt konulur. Kalenin yıllardır yıkılmadan günümüze ulaşmasının sütten yapılmasına bağlanmaktadır.
Süt Kalesi hakkında halk arasında bazı efsanelerde anlatılmaktadır. Bunlara örnek verecek olursak;
Bir rivayete göre; Kale içinde birçok su dehlizi bulunmaktadır. Bu su dehlizlerinden birinde ince bir kılla asılı olan bir güğüm bulunduğu, bu güğüm düşünceye kadarda kalenin yıkılmayacağıdır.
Bir başka rivayete de göre de Kalede bulunan dehlizlerin birinde çok güzel bir kız yaşarmış. Bu dehlizde bulunan altın, gümüş, elmaslarla dolu hazinenin üstünde bulunan taht üzerinde yatarmış devamlı. Bu güzel kız yılda bir kez uyanırmış ve sorarmış: "Süt Kalesi yıkıldı mı? Dere Hamamı yıkıldı mı? Katır kuzuladı mı? Sonra tekrar uyurmuş. Harput'ta yaşayan bazı insanların bu kızın sesini duyduklarını söylemektedirler. Güzel kızın söylediği şeylerin gerçekleşmesi durumunda kıyametin kopacağına inanılır.
Başka bir rivayette; Kalenin içinde Cınıvız- Cenevizli - yattığı, bu Cınıvız'ın Kale kadar uzun olduğu, üzerinde komutan elbisesi, başında miğfer, sırtında zırh olduğudur. Bu adam (Cınıvız) yılda bir kez uyanır, başını kaldırır ve sorarmış: "Dünya'nın sonu geldi mi?" Etrafına bakar insanlar dolaşıyor, sözüne cevap veren olmayınca tekrar yattığıdır.

ARAP BABA Efsanesi

Rivayetlere göre; Arap Baba Türbesinde bulunan, başı gövdesinden kesik, çürümemiş bedeniyle ilgili yörede birçok hadise anlatılmaktadır. Arap Baba Türbesinde yatan zatın kim olduğu tam olarak bilinmez. Bazı kaynaklara göre, Arabistan'dan gelmiş bir çoban bazı kaynaklarda Harput'u savunan bir komutan olduğu yönündedir. Halk arasındaki en yaygın inanış şu şekildedir:
Zamanında Harput'ta büyük bir kuraklık olur. Bu kuraklıktan dolayı herkes perişan olmuş. Ağaçlar kurumaya başlamış. İnsanlar kuraklık yüzünden yağmur duasına her gün çıkıyorlarmış, ne yapsalar nafile kuraklık bir türlü gitmiyor yağmurlar yağmıyormuş.

Harput'ta yaşayan Selvi adında ki yaşlı bir kadın bir gün rüyasında Arap Baba'nın başının ölü bedeninden kendisi tarafından koparılıp dereye atılırsa yağmurların yağacağını görmüş. Korktuğu için gördüğü bu rüyayı ilk başlarda kimseye anlatmamış. Sonra gördüğü rüyayı komşularına bir gün anlatmış ve kısa sürede tüm Harput duymuş ve ahalinin diline dolanmış.
Kuraklıktan kıvranan ve çaresiz olan insanlar Selvi Nine'yi rüyasındaki gibi Arap Baba'nın başını kesmesi için ikna etmeye çalışırlar. Selvi Nine bunu kabul etmez. Bir gece ahali toplanır ve Selvi Nine'nin evini taşlarlar. Sabah olunca çaresiz ve korku ile Arap Baba'nın türbesine gider ve cesedin başını keser, dereye atar. Ondan sonra yağmurlar yağmaya başlar. Günlerce aralıksız ve şiddetli yağan yağmurlar felakete neden olmaya başlar. Öyle ki dereler taşar, seller olur.
Selvi Nine bir gece rüyasında Arap Baba'yı görür. Arap Baba: "Kesik başını dereden alıp bedenine koymasını, yoksa yağmurların dinmeyeceğini, kendisinin de perişan olacağını" söyler. Yaşlı kadın sabah korkuyla uyanır uyanmaz hemen dereye gider, dere kenarında kesik başı görür ve türbeye götürür. Kesik başı sandukada yerine yerleştirir. Yağmurlar diner, her şey eski haline döner.

ÇAYDA ÇIRA EFSANESİ

İlimize mal olmuş çayda çıra (mumlu dans) ile ilgili birçok hikaye anlatılır. Bunların en çok anlatılanlarından üç efsaneyi kısaca özetleyecek olursak;
Birinci Efsane; Elazığ'da bir çayın iki kıyısında birer aşiret yaşarmış. Bu aşiretten iki genç birbirlerini çok sever. Kız geceleri çayın kenarına gelip çıra (mum) yakarmış. Gençte Muma doğru yüzerek kıyıyı geçer kızla görüşürlermiş. Gençlerin bu gizli saklı buluşmasını kızın babası öğrenir. Ve bir gece kızın babası kızın yaktığı mumu söndürür. Suyun tam ortasında kalan genç yolunu bulamaz ve yorgunluktan kendini sulara bırakır ve boğulur. Mumun söndüğünü fark eden genç kız, sevgilisinin karaya çıkamadığını anlar, o da kendini çayın derin sularına bırakır. Gençlerin ortadan kaybolması üzerine köylüler meşaleler yakarak çayın kıyısında ve suyun içinde gençleri aramaya başlarlar. Bu hadisede çayda meşale ile gençlerin aranmasından çayda çıra oyununun doğduğu söylenmektedir.

İkinci Efsane; Köyün birinde köyün ileri gelenlerinden biri oğlunu evlendirir. Düğün başlar, günlerce eğlence yapılır, yemekler yiyilir, çalgılar çalınır. Düğünün son gününe kadar her şey çok güzel bir şekilde gider. Düğünün son günü ay tutulması olur, yöre halkı tarafından bu durum hayra alamet sayılmaz. Uğursuzluk olarak gördükleri için davetlilerde bir tedirginlik başlar. Bu durumu geçiştirmek ve insanları sakinleştirmek isteyen Damadın annesi Pembe

Ana ne kadar mum varsa toplar, tabaklara koyar mumları. Düğündeki insanların eline verir tabaktaki mumları. Sonra Pembe Ana mumları yakar ve başlar oynamaya, halay oluşturulur. Zifiri karanlıkta her yer aydınlanır, mumların ışığı suya yansır, çalgıcılarda hareketlere uygun ritimlerle müzik çalmaya başlar. Böylece çayda çıra oyunu ortaya çıktığı söylenir.
Üçüncü Efsane; Zamanında Türk boyunun biri, Harput yöresine gelir ve yerleşir. Boy beyinin oğlu Harput'ta bulunan başka bir boydan bir kıza âşık olur. Bu iki boy arasında bir çay geçiyormuş. Bu iki genç gizliden gizliye buluşmaya başlarlar. Bu gençleri aşkları duyulur. Erkek tarafı kızı ailesinden isterler. Kız tarafı iki boy arasında dostluk bağı oluşsun diye kızı verirler. Kırk gün kırk gece düğün yapılır. Düğün alayı gelini alıp, çaydan geçerken kız atından çayın sularına düşer ve azgın sularda kaybolur. Gece gündüz kız aranır ama bulunmaz. Damat aramalar esnasında ağlar ve şu ağıtları yakar:

Çayda çıra yanıyor
Humar göz uyanıyor
Fitil çifte yara bir
Yürek mi dayanıyor.
Çayda çıra geline
Kına yakın eline
Nazar değmesin sakın
Has behçenin gülüne.
Çayda çıra yakarım
Yar yoluna bakarım
Bir yüz görümlüğüne
Beşibirlik takarım
Çayda çıralarım var
Gizli yaralarım var
Eller al yeşil giymiş
Benim karalarım var.
Çayda çıra yanıyor
Engeller uyanıyor
Çözme tabip yaramı
Alkana bulanıyor
Çayda çıra yüz çıra
Yanıyor sıra sıra
Yarim keklik ben şahin
Giderim ardı sıra.
Çayda çıra yanıyor
Ay tutulmuş sanıyor
Yavaş yürü usul bas
Engeller uyanıyor.
Çayda çıralar yakın
Çıkın yoluna bakın
Hak nazardan saklasın
Nazar değmesin sakın
Çayda çıralar yine
Yandılar döne döne
Bahtılı çıra seni
Ayda yılda bir güne

Kaynak: Elazığ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü yayınları 2026

3. Kayısı Festivali gerçekleşti

ÇAYDAÇIRA/BASKİL

Elazığ'ın Baskil ilçesinde Baskil Belediyesi tarafından bu yıl üçüncüsü düzenlenen Baskil Kayısı ve Kültür Festivali, 8-9 Ağustos 2026 tarihlerinde Baskil Festival Alanı'nda gerçekleştirildi ve başarıyla sona erdi.

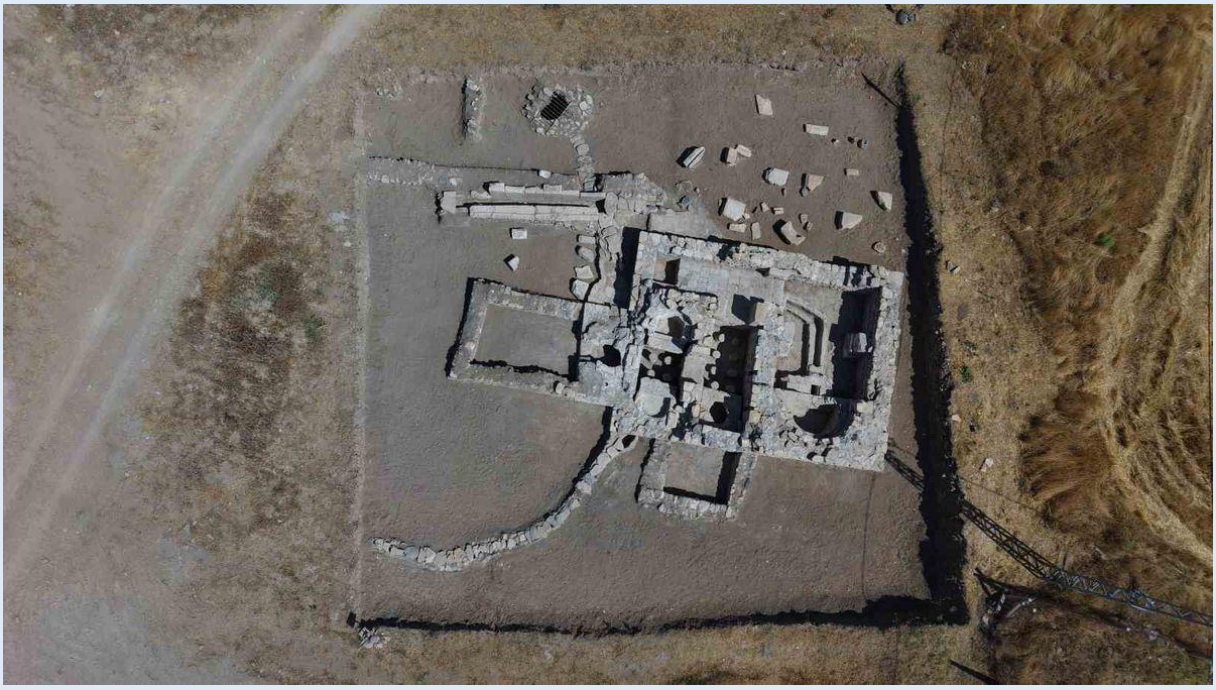
İki gün süren geleneksel etkinliklerde yörenin simgesi olan kayısının tanıtımı amaçlandı. Festivale Baskil Kaymakamı Muhammed Enes Çıkrık, Keban Kaymakamı Muhammed Huzeyfe Onur, Baskil Belediye Başkanı Tuncer Turus, kurum müdürleri, ilçe protokolü, dernek başkanları, iş insanları ve çok sayıda vatandaş katıldı.

Açılış konuşmasını yapan Baskil Belediye Başkanı Tuncer Turus, festivalle yalnızca kayısının tanıtılmadığını, üreticilerin emeğinin görünür kılındığını ve ilçenin sosyal ve kültürel hayatına katkı sunulduğunu söyledi.

Festivalin ilk günü çocuk etkinlikleriyle başladı. Hacivat ile Karagöz gösterileri, Rafadan Tayfa sahne gösterileri, Musiki Cemiyeti Kürsü Başı programı ile Cumali Atilla ve Ersin Güloğlu konserleri düzenlendi.

İkinci gün ise çocuk etkinlikleri, ilçe genelinde düzenlenen çeşitli yarışmalar ve akşam saatlerinde Aygün Çam, Salih Yılmaz ile Osman Öztunç'un verdiği halk konserleriyle devam etti. Kapanış programının ardından festival sona erdi.

Salkaya’da Roma Villası bulundu

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Elazığ'da tarlada fidan dikerken tesadüfen bulunan mozaiğin ardından yürütülen kazılarda Salkaya'nın bir Roma villa alanı olduğu tespit edildi. Ayrıca alanda hamam, kilise ve kilisede sürdürülen kazılarda çocuk mezarı açığa çıkarıldı.

Elazığ merkeze bağlı Salkaya Köyü'nde bir çiftçinin tarlasına fidan diktiği sırada tesadüfen bir mozaik kalıntısına denk gelerek durumu Elazığ Müze Müdürlüğü'ne bildirmesiyle bölgedeki arkeolojik süreç başladı. İhbar üzerine Müze Müdürlüğü ekipleri tarafından 2023 yılında başlatılan kurtarma kazısı neticesinde, 84 metrekarelik dev mozaik yapısı 2024 yılında tamamen açığa çıkarıldı. 2024 yılı sonunda kurtarma kazısı statüsünden çıkarılan alan, 2025 yılı itibarıyla resmi bir müze kazısına dönüştürüldü. Elazığ Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü koordinesinde Elazığ Müzesi başkanlığında ve Salkaya Kazısı Bilimsel Danışmanı Doç. Dr. Mehmet Kayhan Murat'ın danışmanlığında sürdürülen çalışmalarda, alanın sadece tekil bir mozaikten ibaret olmadığı, geniş bir "Salkaya Roma Villa Alanı" olduğu belirlendi.

Kazılarda Geç Roma ve Erken Bizans dönemine ait villa yapısının yanı sıra kilise (şapel), hamam, tahıl deposu ve kilise yakınlarında aynı döneme ait çocuk mezarı açığa çıkarıldı. Son olarak Elazığ Valisi Numan Hatipoğlu, İl Kültür ve Turizm Müdürü Kadir Atıcı, İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Cemil Yatkın ve Elazığ Arkeoloji ve Etnografya Müze Müdürü Ziya Kılınç ile birlikte kazı alanını yerinde inceleyerek yetkililerden bilgi aldı.

HARPUT'TAN ANKARA'YA GELEN LEZZET GELENEĞİ ...

YENİ FIRIN ET LOKANTASI

Özenle seçilmiş etlerimiz ve diğer ürünlerimiz,
Usta ellerde pişirilmeye hazır hale getirilip,
Fırın ateşinde sabırla pişirilip,
titizlikle servis edilir.

Adres: Oğuzlar, Barış Manço Cad. No: 45, Balgat 06520 Çankaya/Ankara
Telefon: 0533 312 06 23
E-posta: yenifirinetlokantasi@gmail.com

AYLIK KÜLTÜR, SANAT VE AKTÜEL DERGİ

ÇAYDAÇIRA

